

Minea svátková

Pro měsíc září

1. září – Začátek indiktu, tj. nového roku
6. září – Památka zázraku archanděla Michaela
8. září – NAROZENÍ PŘESVATÉ BOHORODICE
9. září – Svatých Jáchyma i Anny
13. září – Památka obnovení chrámu Vzkříšení
14. září – POVÝŠENÍ UCTÍVANÉHO KŘÍŽE
26. září – Zesnutí sv. apoštola Jana

Rozšířená svátková minea

*Obsahuje službu pro velké a střední svátky
Hymny pro večerní bohoslužbu a svatou liturgii*

Ke slávě svatě jednobytné, oživující a nerozdílné Trojice, Otce i Syna i Svatého Ducha

Překlad z církevní slovanštiny

Překladatelská poznámka. Užíváno bylo několik minejních vydání z různých dob. Hlavně však bylo použito vydání Kyjevsko-pečerské lávry z r. 1893 v reprintu Sretenského monastýru z r. 1997. Přihlíželo se též k novému kritickému ruskému zpracování, které koriguje některá místa textu dle řeckého znění. Základem pro tento český překlad posloužilo dílo archimandrity Sávy (Nerudy); to pak bylo důsledně srovnáváno s církevně-slovanskou předlohou a prošlo zásadním přepracováním a doplněním.

Text paremií vychází z běžných českých biblických překladů, ovšem pro potřebu bohoslužebného používání revidovaných dle církevně-slovanského znění. Žalmy jsou překladem ze sto let starého ruského komentovaného vydání překladu LXX z řečtiny s ohledem na církevně-slovanské znění (přihlédnuto bylo i k moderním ruským překladům – tzv. „synodálnímu“ a novému překladu LXX).

Obvykle obsahuje svátková minea jen službu pro největší církevní svátky. Rozšíření této svátkové mineje i na střední svátky je inspirováno ladomirovským „Velkým sborníkem“, který ve svém druhém dílu (minea) zabíral podobný rozsah svátků.

Notový záznam svátečních prvních bohorodičnů a troparů (včetně antifon a prokimenů pro liturgii) je v příloze – tzv. „notáři“ (vychází souběžně jako zvláštní brožura).

1. září

Začátek indiktu, tj. nového roku

Památka ctihodného našeho otce Symeona Sloupníka
a archimandrity

Jeho matky Marty († 459 a 428)

Sbor nejsvětější Bohorodice v Miasínách

Svatého mučedníka Aithala. Svatých 40 žen postnic
a mučednic. Svatého Amúna, diákona a jejich učitele

(5. stol.). Svatých mučedníků Kallista, Euóda

a Hermogéna, rodných bratří. Památka spravedlivého
Jozue, syna Navina (16. stol př. Kr.)

Na velké večerní

Pojďte, pokloňme se Králi, našemu Bohu...

Dobrořeč, duše má Hospodinu... (*Žalm 103. / 104.*)

Velká ektenie

Blažený muž... a 1. antifona. (V sobotu večer celá kathisma)

Malá ektenie

Stichiry na »Hospodine, k tobě volám«. Na 10

(*Hlas 1.*) *K indiktu*

Na 10: Vyveď ze žaláře duši mou, abych oslavoval jméno tvé.

Naučivše se modlitbě z nejslavnějšího a božského učení Kristova *Evangelia*, volejme každého dne ke Stvořiteli: „Otče náš, jenž na nebesích přebýváš a dáváš nám chléb života, přehlédni poklesky naše!“

Na 9: Čekají spravedliví, že mne odměníš.

Jenž jsi kdysi na Sinajské hoře napsal desky *Zákona*, sám jsi nyní jako člověk, Kriste Bože, v městě Nazaretu vzal knihu proroků, otevřel ji, četl a učil lidi, že se naplnilo, co *tam* bylo o tobě psáno.

Na 8: **Z** hlubin volám k tobě, Hospodine, Hospodine, vyslyš volání mé.

Jako kdysi na poušti po právu padala těla Židů, kteří se upřímně nepokořili před tebou, Vládce všech, tak i nyní, Kriste Bože, jak psáno je v žalmech, rozsypány jsou u *bran* podsvětí kosti bezbožných a nevěřících Hagarénů.

(Hlas 5.) *K ctihodnému*

Na 7: **K**éž bude tvé ucho naslouchat hlasu prosby mé.

Veledůstojný otče! Kdyby mohl promluvití sloup tvůj, nepřestával by volat o tvém bolu, námaze a úpění. Byl totiž spíše tebou nesen, než aby tě nesl, jako dřevo plující na řece slzí tvých. Tvou trpělivost obdivovali andělé, žasli nad ní lidé a děsili se jí démoni. Ctihodný Symeone, pros za spásu duší našich!

Na 6: **B**udeš-li nepravosti míti na zřeteli, Hospodine, Hospodine, kdož obstojí? U tebe však je očistění.

Ctihodný otče! Mocí Božského Ducha jsi byl připodobněn svému Vládci, neboť vyvýšen jsi byl na sloupu jako On na kříži. On roztrhl dluhopis *hříchů* všech, tys zase potřel útoky vášní. On je jako beránek, ty zas *pozdvížen* jsi jako oběť. On vystoupil na kříž, ty zase na sloup. Ctihodný Symeone, pros za spásu duší našich!

Na 5: **P**ro jméno tvé, Hospodine, čekal jsem na tebe, očekává duše má tvé slovo; doufá duše má v Hospodina.

Ctihodný otče! Tělo jsi omyl slzami a očistiv tím duši, vystoupil jsi na vrchol ctností. Za tělesný příbytek měl jsi sloup svůj, duchovně však usídlil ses v horním Siónu, městě nebeském. Anděly jsi ctnostmi svými udivil, lidi přivedl v úžas a demony zahanbil. Ctihodný otče, pros za spásu duší našich!

(Hlas 2.) K světcí

Na 4: Od stráže jitřní až do noci, od stráže jitřní nechť doufá Israel v Hospodina.

Z dobrého kořene vyrostl dobrý plod. Od mládí byl posvěcený Symeon odchovávan spíše blahodatí než mlékem. Tělo vyzdvihl na skálu, mysl pozdvihl k Bohu. Ctnostmi svými zbudoval sis příbytek nebeský. Kráčíš s jástem po boku nebeských mocností, stav se příbytkem Krista, Boha a Spasitele duší našich!

Na 3: Neboť u Hospodina je milost a hojné je u něho vysvobození; on vysvobodí Israele ze všech jeho nepravostí.

Ctihodný otče Symeone, jenž ses Kristu zalíbil! Památka tvá a mírnost srdce tvého přetrvá na věky. Ač odebral ses od nás, pastýři dobrý, duchem nás neopouštíš. Před Bohem lásky stojíš a s anděly na nebesích plesáš. S nimi pros, aby spaseny byly duše naše!

Na 2: **Ch**valte Hospodina všichni národové, vychvalujte ho všichni lidé!

Od Kypriana

Ctihodný a všechvalný otče! Rakev s tvými ostatky vydává uzdravení a svatá duše tvá, připojená k andělům, se stala hodnou radosti. Maje tedy smělost před Bohem, veselíš se s beztělesnými na nebesích. Pros s nimi za spásu duší našich!

Na 1: Neboť upevnila se jeho milost nad námi a pravda Hospodinova zůstává na věky.

Od Gernana

Bohonosný Symeone! Zamiloval sis vznešený láskyplný způsob myšlení a ocitl ses mimo svět. Žil jsi výše než viditelní a ve svatosti své ukázal ses neposkvřeným Božím zrcadlem. Neustále ses sjednocoval se Světlem, přijímal jsi světlo a obdržel světlé skonání. Blažený moudrý Symeone, pros za duše naše!

»**Sláva...**« (Hlas 6.) *Od Byzanta*

Posvěcený Symeone! Božská blahodať spočívá na rakvi s tvými

ostatky. Utíkající se proto k vonnému myru tvých zázraků, čerpáme uzdravení neduhů. Otče ctihodný, pros Krista Boha za duše naše!

»I nyní...« *K indiktu. Od Byzanta*

Bezpočátečné Slovo a Synu, spojený s Duchem Svatým, Stvořiteli a Učiniteli všeho viditelného i neviditelného, požehnej kruh roku a ochraňuj v pokoji zástupy pravoslavných, na přímluvy Bohorodice a všech svých svatých!

Malý vchod
Světlo tiché...
Prokimen dne v týdnu

Paremije

Z Izaiášova proroctví čtení.

Duch Hospodinův na mně spočívá. Hospodin mne pomazal. Poslal mne, abych zvěstoval (radost) chudým, léčil zkroušené srdcem, oznamoval zajatým propuštění a slepým prohlédnutí; abych vyhlásil milostivé léto Hospodinovo a den odplaty našeho Boha, utěšil všechny plačící; abych dal truchlícím Sion, slávu za popel; abych dal bědujícím pomazání radosti, odění slávy místo ducha sklíčenosti, aby byli nazýváni „Rašící spravedlností“, „Sadbou Hospodinovou k jeho slávě“. Stavět budou ve věčných pouštích, dávné rozvaliny opět zbudují a obnoví zbořená města zpustošená na pokolení a pokolení. Přijdou cizinci, aby pásli tvé ovce; synové ciziny budou vašimi oráči a vinaři. Vy pak budete nazváni kněžími Hospodinovými; říkat o vás budou: sloužící Bohu našemu. Sílu pohanů požřete a jejich bohatstvím se stanete obdivuhodní. Za vaše dvojnásobné zahanbení místo potupy dostane se vám radosti z toho, co bylo dříve jejich. Vždyť zdědíte dvojnásobek země a věčné veselí bude nad hlavou lidí. Neboť já jsem Hospodin, jenž miluje spravedlnost a nenávidí křivdu a okrádání. Proto výsledek takové činnosti odevzdám spravedlivým, s nimiž uzavřu smlouvu věčnou. Jejich potomstvo bude známo mezi pohany a jejich vnukové mezi lidmi. Každý, kdo je uvidí, pozná je, neboť oni jsou rodem požehnaným Bohem. A veselíce se, radovati se budou v Hospodinu. (*Isai 61,1–10*)

Z Levitských knih čtení.

Přavil Hospodin synům Israele: „Jestliže budete má nařízení následovat a příkazy mé zachovávat a plnit je, dám vám dešť, kdy ho bude zapotřebí, země vydá úrodu svou a stromovní polní své ovoce. Výmlat *obilí* potrvá až do vinobraní a vinobraní do setby. Najíte se svého chleba do sytosti a ve své zemi bude přebývat bezpečně. Sešlu pokoj vaší zemi, budete *klidně* spáti a nebude, kdo by vás děsil. Vyhubím ve vaší krajině zlou zvěř a válka neprojde vaší zemí. Vyženete své nepřátele a padnou před vámi mrtvi. Pět z vás jich požene sto a sto vašich požene desetitisíce, a tak nepřátelé vaši padnou před vámi mečem. Shlédnu na vás a požehnám vám, *takže* se rozrostete a rozmnožíte, a uzavřu s vámi úmluvu svou. Sytit se budete starou úrodou z loňských zásob, dokud staré nebude muset vyhodit, abyste udělali místo pro úrodu novou. Umístím (znamení) smlouvy své mezi vás a duše má si vás nebude ošklivit. Budu chodit uprostřed vás a budu vaším Bohem a vy budete mým lidem. — Jestliže však mne neposlechnete a nebudete plnit příkazy mé, nepodřídíte se jim a vaše duše zprotiví si má rozhodnutí, nebudete plnit všechny zákony mé, pak porušíte smlouvu mou a já učiním vám toto: pošlu na vás nouzi. Nadarmo budete zasévat semena svá; *výsledky* vaší práce snědí vaši nepřátelé. Obrátím tvář svou proti vám, padnete před svými nepřáteli; budou vás prohánět ti, kdo vás nenávidí, a budete utíkat, aniž by kdo za vámi běžel. Zkrotím vaši zlostnou pýchu a způsobím, že nebe nad vámi bude jako železo a vaše země jako měď. Marné bude vaše úsilí. Vaše země neurodí své zrno a stromovní polní nedá své ovoce. Pošlu na vás dravé šelmy země, budou vás požírat a vyhubí váš dobytek; učiním z vás hrstku a zničí vás meč, který tudy projde. Vaše země bude zpustošena, vaše domy budou opuštěné. Jestli půjdete proti mně, i já v rozhořčení půjdu proti vám.“ Tak pravil Hospodin Bůh, Svatý Israele. (*Levit 26,3—12; 14—17; 19—22; 27—28*)

K ctihodnému

Z knihy Moudrosti Šalomounovy čtení.

Spravedlivý i kdyby předčasně umíral, zůstává v pokoji, neboť důstojnost stáří netkví v dlouhověkosti a neměří se počtem let. Moudrost člověka – to jsou *pravé úctyhodné* šediny; život neposkvřený – to je *pravá* zralost stáří. Kdo se stal příjemným Bohu, je *jím* oblíben. A protože žil uprostřed hříšníků, byl přemístěn. Byl vytržen *odtud*, aby špatnosti nezměnily jeho uvažování, a lsti, aby neoklamaly jeho duši. Vábení špatností totiž zatemňuje dobro a žádostivé představy zkazí mysl neponičenou zlem. Kdo se rychle stane dokonalým, naplnil dlouhá léta, ač zemřel brzy. Vždyť příjemnou se stala jeho duše Hospodinu, a proto pospíchal z prostředí lsti (a zla). Když to lidé viděli, nepochopili to, dokonce jim ani na mysl nepřišlo, že blahodat a milost je se svatými jeho a pečuje o vyvolené své. (*Moudrost 4,7–15; dle pravoslavného znění v mineji*)

Vroucí ektenie
Dejž, Hospodine, abychom večer ten...
Prosebná ektenie

Stichiry na stichovně

(*Hlas 1.) K indiktu. Od Jana Monacha*

Přišel začátek nového roku, který zve k uctění těch, kdo jej osvěcují: Kallista, Euóda a Hermogéna, rodných bratří, trpitelů. Symeona, andělům rovného, a Jozue Navina, sedmi dětí efezských a skvoucího sboru čtyřiceti svatých žen. Připojujice se k jejich památce, milovníci svátku, zbožně volejme: „Pane, požehnej dílo rukou svých a nás učiň hodnými, abychom dobře prošli cestu nadcházejícího roku!“

Tobě náleží píseň, Bože na Sionu a k tobě jsou vznášeny modlitby v Jeruzalémě.

Kriste, Bože náš, který jsi všechno moudře učinil a z nejsoucna ve jsoucno přivedl, požehnej kruh roku a ochraňuj bez úhony naše města. Mocí svou uveď v radost věrný lid, daruj mu vítězství nad nepřáteli a pro Bohorodici daruj světu milost velikou!

Hlas 2.

Naplnění budeme blažeností domu tvého, svatý je tvůj chrám,
podivuhodný v spravedlnosti.

Podivuhodný jsi, Bože, a zázračná jsou díla tvá. Stezky tvé jsou nevyzpytatelné. Neboť ty jsi *Kriste* Božská moudrost, dokonalá Osoba a moc. Jsi spolubezpočátečný a spoluvěčný s *Otcem a Duchem*. Chtěje stvoření své pozdvihnout, přišel jsi vládou svou stvořitel-skou a nejmocnější *na zemi* nevýslovně skrze Matku svou, která muže nepoznala, aniž by ses změnil ve svém Božství. Ustanovil jsi nezměnitelně řády a léta pro spásu naši, pročez voláme k tobě: „Dobrý Pane, sláva tobě!“

Požehnáváš kruh roku dobroty své, Pane.

Od Damaskina

Nejmocnějším *Božím* Slovem zbudováno bylo všechno stvoření. Předvěké Slovo *Otcovo*, které v moudrosti s *Otcem a Duchem* veške-renstvo učinilo, požehnej kruh roku dobroty své a hereze smet', pro Bohorodici, jako blahý a lidumil!

»Sláva...« (Hlas 5.)

Ctihodný otče! Nalezl jsi správný žebř, po němž jsi vystoupal na vý-šinu, které dosáhl Eliáš na ohnivém voze. On však neotevřel výstup svůj i pro jiné, kdežto ty i po smrti ukazuješ svůj sloup. Nebeský člověče, pozemský anděli, neuhasínající pochodni světa, ctihodný Symeone, pros za spásu duší našich!

»I nyní...« *K indiktu. Od Jana Monacha*

Ty, Králi, lidumile, stále jsoucí a zůstávající týž na nekonečné věky, přijmi prosbu hříšníků za spásu prosících, uděl zemi své úrodnost a daruj příznivé počasí. Spolu s námi bojuj proti bezbožným barba-rům, jako kdysi spolu s Davidem, jinak bezbožníci vtrhnou do tvých příbytků, Spasiteli, a poskvrní nejsvětější místo tvé. Ty však, *Kriste* Bože, dáváš zvítězit, na přímluvy Bohorodice, neboť tys vítězství a chloubu pravoslavných!

Nyní propouštíš...

Tropary po Otčenáši (hlas 2.) *Indiktu*

Všeho stvoření Učiniteli, jenž jsi svou vládou časy a léta ustanovil, požehnej kruh roku své dobroty. Pane, ochraňuj v pokoji lid a město své a na přímluvy Bohorodice spasiž nás!

»Sláva...« (Hlas 1.) *Tropar k ctihodnému*

Tys byl, ctihodný, sloupem trpělivosti, horlivostí učinil ses podobným praotcům: v utrpení jako Job, ve zkouškách jako Josef. Ač jsi byl v těle, způsobem života stal ses podobným beztělesným andělem. Náš otče Symeone, pros Krista Boha za spásu duší našich!

»I nyní...« (Hlas týž)

Raduj se, navštívená Bohorodice, Panno, přístave a zastánkyně lidského pokolení, neboť z tebe přijal tělo Vykupitel světa, tys jediná *současně* matkou i pannou, stále dobrořečená a nejslavnější, pros Krista Boha, aby udělil pokoj celému světu!

Požehnání pěti chlebů
Závěrečné propuštění

Případne-li 1. září na neděli, služba svatým ženám se vypouští (přemístí se dle rozhodnutí představeného). Zpívá se nedělní služba s tím, co náleží indiktu a sv. Symeonovi, jak je uvedeno níže. Na velké večerní se zpívá:

Blažený muž a celá kathisma

Hospodine, k tobě volám: nedělní 3, východní (Anatoliova) 1, indiktu 3, k světcí 3

Sláva: indiktu; I nyní: bohorodičen hlasu

Čtení z indiktu

Na litiji: stichira chrámu a stichiry indiktu ze stichovny

Sláva: k světcí

»I nyní...« Hlas 8. Od Germana

Slovo, Kriste Bože, který jsi všechno s nevýslovnou moudrostí vytvořil a ustanovil nám časy a roky, požehnej díla rukou svých a uděl radost pravoslavným křesťanům, dej jim sílu *zvítězit* nad barbary jako jediný dobrý a lidumil!

Na stichovně: nedělní podle pořadí s jejich přípěvy

Sláva: k světcí. I nyní: k indiktu

Požehnání chlebů: Raduj se (2 ×); k indiktu (1 ×)
(Čtení ze Skutků apoštolských)

Z jitřní

Kondak indiktu (hlas 2. – stichirový)

Na výsostech přebývající, Kriste Králi, všeho viditelného i neviditelného Stvořiteli a budovateli, jenž jsi dny a noci, časy i léta učinil. Požehnej nyní kruh roku, zachovej a ochraňuj v pokoji město i lid svůj, Bože mnohomilostivý.

Kondak ct. Symeonu (hlas 2. – stichirový)

Po výsostech jsi toužil, s výsostmi ses spojil. Sloup učinil jsi vozem ohnivým. S anděly jsi promlouval, ctihodný, a s nimi se u Krista Boha neustále přimlouváš za nás všechny.

Na liturgii

Blahoslavenství

Tropary: indiktu, Bohorodici (Raduj se, navštívená...) a ctihodnému. Sláva: kondak svatého. I nyní: kondak indiktu.

(Je-li chrám Bohorodice, pak nejprve kondak indiktu a po I nyní: kondak chrámu Bohorodice.)

Prokimen indiktu (hlas 3.):

Veliký je Bůh náš a velká je síla jeho. **■** Rozum jeho je nezměrný!

Verš: Chvalte Hospodina, neboť jest dobrý.

Prokimen ctihodného (hlas 6.):

Čestná před Hospodinem **■** jest smrt svatých jeho.

Verš: Čím odplatím se Hospodinu za všechno, co mi prokázal?

Apoštol indiktu: 1. Tim 2,1—7 a ctihodnému: Kol 3,12—16

Alleluja indiktu (hlas 4.): Tobě náleží píseň, Bože, na Sionu.

Verš 2: Požehnej kruh roku dobroty své, Hospodine.

Ctihodnému: Blažený muž, jenž se bojí Hospodina, v přikázáních jeho má svou zálibu.

Evangelium indiktu: Luk 4,16—22 a ctihodnému: Mat 11,27—30

Zpěv ke svatému přijímání:

Požehnej kruh roku dobroty své, Hospodine.

Druhý: V paměti věčné bude spravedlivý, pověsti špatné nemusí se bát.
(Ž 111,6—7)

Na liturgii, je-li neděle:

Blahoslavenství nedělní

Po vchodu tropary: nedělní, indiktu a svatého. Kondaky: nedělní, Sláva: svatého. I nyní: indiktu

Prokimen, apoštol, alleluja a evangelium: nejprve indiktu, pak nedělní a svatého

Zpěv ke svatému přijímání: indiktu a pak svatého

6. září

Památka zázraku, který vykonal v Kolossách (Chonách) archanděl Michael.

Svatého mučedníka Eudoxia a s ním 11 000 spolutrpiteľů v Arménii († 311)

Ctihodného našeho otce Archipa (4. st.)

Obyčejné stichosloví

Stichiry na »Hospodine, k tobě volám« — na 6

(Hlas 4.)

Vrchní vojevůdce nebeských vojsk Michaeli! Trojzlunečného Božství bojovníku proti draku a dávnému hadu*, nad jiné se skvěješ a radostně voláš se vznešenými mocnostmi: „Svatý jsi, Otče! Svatý jsi, spolubezpočátečné Slovo! Svatý jsi i ty, Svatý Duchu! Je-

diná slávo, jedno království a jediná bytnosti, jedno Božství a jediná moci!“ [* = Joz 5,13; Dan 10; 12,1; Jud 9; Zjev 12,7—9; Luk 10,18]

Přední anděli Michaeli! Tvůj zjev je ohnivý a tvá krása úchvatná! Jako nehmotná bytost obcházíš *všechny* končiny a vykonáváš rozkazy Tvůrce veškerenstva. Jsi znám jako mocný v síle své a chrám svůj, poctěný důstojenstvím tvým svatým, činíš zdrojem uzdravení.

Psáno jest: „*Hospodine*, činíš anděly své jako *vanutí* větru a služebníky své jako plamen ohně.“ Ty, Slovo a *Synu Boží*, jsi ustanovil vrchního vojevůdce Michaela velitelem nad řády svých archandělů, aby poslouchal povely tvé a s bázní hlasitě volal trojsvatou píseň ke slávě tvé.

»**Sláva...**« (Hlas 6. – stichirový) *Od Byzanta*

Radujte se s námi, všichni vůdcové řádů andělských, neboť váš i náš představený, veliký vojevůdce, zjevil se dnes s velkou slávou v úctyhodném chrámu svém, aby jej posvětil. Proto zpíváme, jak se náleží, a voláme k němu: „Největší archanděli Michaeli, ochraňuj nás pod krovem křídel svých!“

»**I nyní...**« *Bohorodičen*

Radujte se s námi, všechny sbory panen, neboť naše zastánkyně a prostřednice, záštita a mocné útočiště, utěšuje dnešního dne v čestném a svatém chrámě svém *všechny* soužené. Pročež opěvujme ji patřičně, volajíce: „Přečistá Vládkyně, Bohorodice, ochraňuj nás božským zastáním svým.“

Stichiry na stichovně

Z osmihlasníku

»**Sláva... I nyní...**« (Hlas 8.) *Od Jana monacha*

Slavný vrchní vojevůdce! Jako velitel vojsk, bojovník a kníže kůrů andělských, vyprosti z nouze a soužení, chorob a krutých hříchů nás, kteří tě u víře opěvujeme a k tobě se modlíme. Vždyť jako nehmotný jasně zříš Nehmotného *Boha* a jsi osvěcován nepřístupným světlem slávy Vládce, jenž chtěje spasit člověčenstvo, lidumilně kvůli nám tělo z Panny přijal.

Tropar po Otčenáši (hlas 4.)

Nebeských vojsk vrchní vojevůdce! Prosíme tě stále my nehodní, abys nás přímluvami svými ohradil a perutí křídel své nehmotné slávy chránil, neboť před tebou zbožně padáme a vroucně voláme: „Z béd vysvoboď nás, náčelníku řádů mocností na výsostech!“

Závěrečné propuštění

Z jitřní**Kondak** (hlas 2. – stichirový)

Vojevůdce Boží, služebníku Božské slávy, andělů náčelníku a lidí vůdce, vypros nám, co je potřebné, a milost velikou, neboť jsi vrchní velitel beztělesných mocností.

Na liturgii

Blahoslavenství

Prokimen (hlas 4.): Činiš anděly své jako vanutí větru I a služebníky své jako oheň žhnoucí.

Verš: Dobrořeč, duše má, Hospodinu. Hospodine, tys nade vše veliký!

Apoštol: Žid 2,2—10

Alleluja (hlas 5.): Chvalte Hospodina, všichni andělé jeho.

Verš 2.: Neboť on řekne a stane se tak.

Evangelium: Luk 10,16—21

Zpěv ke svatému přijímání: Činiš anděly své jako vanutí větru a služebníky své jako oheň žhnoucí.

8. září

NAROZENÍ PŘESVATÉ BOHORODICE

Pojďte, pokloňme se Králi, našemu Bohu...
Dobrořeč, duše má Hospodinu... (*Žalm 103. / 104.*)
Velká ektenie
Blažený muž...
Malá ektenie

Stichiry na »Hospodine, k tobě volám«. Na 8

(*Hlas 6.*) *Od patriarchy Sergia*

Na 8: **Z** hlubin volám k tobě, Hospodine, Hospodine, vyslyš volání mé.

Bůh, jenž na duchovních bytostech jako na trůnu spočívá, připravuje si dnes svatý trůn na zemi. Ten, který *kdysi* v moudrosti své rozklenul nebesa, nebe oduševnělé *teď* dle lidumilnosti své sobě připravil, neboť z neplodného kořene vypěstil nám životonosný sad – Matku svou. Pane, Bože zázraků a naděje beznadějných, sláva tobě!

Na 7: **K**éž bude tvé ucho naslouchat hlasu prosby mé.

Toto je den Páně. Radujte se, lidé! Neboť z lůna *Anny* vychází komnata Světla a kniha Slova života. Narodila se ta, která je bránou k východu, aby čekala na příchod slavného Velekněze. Ona je jediná, která uvede do světa jediného Krista ke spáse duší našich.

Na 6: **B**udeš-li nepravosti míti na zřeteli, Hospodine, Hospodine, kdož obstojí? U tebe však je očištění.

Ač se dle Boží vůle rozpučela neplodnost řady slavných žen *a povily dítě*, zaskvěla se Maria božskou krásou nade všechny, kteří se kdy narodili. Vždyť ona, jež se s velkou slávou narodila z neplodné matky, porodí nadpřirozeně bez účasti muže z lůna svého těla Boha veškerenstva. Ona je jedinou bránou jednorozeného Božího Slova. Ač skrze ni prošel, uchoval ji zavřenou. Všechno moudře vykonav, jak pouze on sám znal, připravil spásu všem lidem.

Na 5: Pro jméno tvé, Hospodine, čekal jsem na tebe, očekává duše má tvé slovo; doufá duše má v Hospodina.

Opakuje se předchozí stichira.

Na 4: Od stráže jitřní až do noci, od stráže jitřní nechť doufá Israel v Hospodina.

Od Stefana ze Svatého Města

Dnes se otvírá neplodná brána a vychází božská Brána panenská. Blahodat začíná dnes rodit první ovoce a zjevuje světu Boží Matku, skrze niž se pozemské spojí s nebeským ke spáse duší našich.

Na 3: Neboť u Hospodina je milost a hojně je u něho vysvobození; on vysvobodí Israele ze všech jeho nepravostí.

Opakuje se předchozí stichira.

Na 2: Chvalte Hospodina všichni národové, vychvalujte ho všichni lidé!

Dnes je zvěstována radost celého světa, dnes zaduly větry, zvěstovatelé spásy, a rozvazuje se *duchovní* neplodnost naší *všelidské* přirozenosti. Neboť neplodná *Anna* se stává matkou té, která zůstane pannou i poté, co porodí Stvořitele. Ten, kdo je dle své přirozenosti Bohem, si z ní prisvojí to, co mu dosud bylo cizí. A v těle, *jež tímto získal*, přinese oklamanému *člověku* spásu Kristus, Lidumil a Vykupitel duší našich.

Na 1: Neboť upevnila se jeho milost nad námi a pravda Hospodinova zůstává na věky.

Neplodná Anna porodila dnes Boží dívku, vyvolenou ze všech pokolení za příbytek Krále a Stvořitele všech, Krista Boha, jenž naplní

Božský úradek. Tím jsme byli my pozemšťané znovu učiněni a obnoveni ze zhouby k životu nekonečnému.

»Sláva... I nyní...«

Bůh, jenž na duchovních bytostech jako na trůnu spočívá, připravuje si dnes svatý trůn na zemi. Ten, který *kdysi* ve své moudrosti rozklenul nebesa, nebe oduševnělé *ted'* sobě připravil dle své lidu-milnosti, neboť z neplodného kořene vypěstil nám životonosný sad – Matku svou. Pane, Bože zázraků a naděje beznadějných, sláva tobě!

Malý vchod
Světlo tiché...
Prokimen dne v týdnu

Paremije

Z knihy Stvoření čtení.

Jákob odešel od studnice přísahy a vydal se do Cháran. Nalezl cestou místo, aby tam přespal, neboť již slunce zapadlo. Vzal jeden z kamenů, které tam ležely, položil si jej pod hlavu a spal na tom místě. Měl sen: Hle, na zemi byl postaven žebřík, jehož vrchol dosahoval do nebes, a Boží andělé po něm vystupovali a sestupovali. Nad ním pak stanul Pán a řekl: „Já jsem Bůh Abrahamův, otce tvého a Bůh Izákův. Neboj se, zemi, na níž spíš, dám tobě a potomstvu tvému. Tvého potomstva bude jako prachu země a rozšíří se k moři i na jih, na sever i na východ. V tobě a v tvém potomstvu budou požehnána všechna plemena země. A hle, já jsem s tebou a budu tě ochraňovat na každé cestě, kamkoli půjdeš. Navrátím tě do této země, neboť jistě neopustím tebe, dokud neučiním vše, co jsem ti sdělil.“ I procitl Jákob ze svého spánku a řekl: „Vždyť Hospodin je na tomto místě a já to nevěděl.“ Báł se a dodal: „Jak hrozivé je toto místo! Není to nic jiného, než Boží dům, je zde nebeská brána!“
(Gen 28,10–17)

Z Ezechielova proroctví čtení.

Tak praví Hospodin: „Od osmého dne a dále budou konat kněží na oltáři celopaly vaše za záchranu, a přijmu vás,“ pravil Hos-

podin Adonai. A obrátil mě k cestě vnější svaté brány, která hledí na východ, a ta byla zavřená. Hospodin mi řekl: „Tato brána bude uzavřena, nebude se otvírat a nikdo jí nebude procházet, neboť skrze ni *jedinkrát* projde Pán, Bůh Israele a zůstane uzamčena. V ní totiž usedne vládce, aby jedl chléb. Cestou brány Elamské vejde a po stejné cestě vyjde.“ Dovedl mne po cestě svaté brány, obrácené k severu, přímo do chrámu. A hle, viděl jsem, chrám Hospodinův byl plný slávy. (*Ezech 43,27 —44,4*)

Z knihy Přísloví čtení.

Moudrost si zbudovala dům a vztyčila sedm sloupů. Zabírala obětní *dobytčata* svá, smísila v číši své víno a prostřela tabuli. Poslala své služebníky, aby zvali hlasitým zvěstováním na pohár a volali: „Kdo jsi hloupý, uchyl se ke mně!“ Aby řekli těm, kdo mají málo rozumu: „Pojďte, jezte můj chléb a pijte víno, které jsem pro vás nalila! Zanechte hlouposti a budete živi! Hledejte poznání, abyste zůstali naživu, prohlubujte své chápání!“ Kdo kárá špatného, dojde pohany. Kdo domlouvá bezbožnému, poskvrní se. Obvinit bezbožného vede k úrazu. Neusvědčuj darebu, nebo tě bude nenávidět. Domlouvej moudrému a bude tě milovat. Dej moudrému příležitost a stane se moudřejším. Poučuj spravedlivého a on rozhojní své vědomosti. Počátek moudrosti je bázeň před Hospodinem a rada svatých skýtá poznání. Neboť z chápání *Zákona pocházejí* dobré myšlenky. Tímto způsobem budeš žít dlouhou dobu a bude ti přidáno let života. (*Přisl 9,1—11*)

Vroucí ektenie
Dejž, Hospodine, abychom večer ten...
Prosebná ektenie

Litijní stichiry

(*Hlas 1.*) *Od Stefana ze Svatého Města*

Dnes nastal, lidé, začátek naší spásy, neboť přichází od dávných pokolení předpověděná Matka, Panna a příbytek Boha, a rodí se z neplodné. Vypučel květ z Jesse a vyrašilo žezlo z jeho kořene. Ať raduje se praotec Adam a nechť veselí se Eva, neboť ona, stvořená z Adamova žebra, hlasitě velebí dceru a pravnučku svou, řkouc:

„Narodilo se mé vysvobození, díky němuž budu propuštěna z okovů podsvětí.“ Ať se raduje David při hře na harfu, nechť blahořečí Bohu, neboť z neplodného lůna vychází Panna ke spáse duší našich.

(Hlas 2.)

Pojďte, všichni, kdo máte lásku k panenství! Pojďte, milovníci čistoty, a s láskou přijměte od bezdětné *Anny* chloubu panen, pramen života prýštící z pevné skály a keř planoucí nehmotným ohněm, jenž očišťuje a osvěcuje naše duše!

Od patriarchy Anatolia

Jaký to slavnostní hluk? To Jáchym a Anna tajemství oslavují a volají: Adame a Evo, radujte se s námi dnes! Neboť vám byl kdysi kvůli přestupku ráj uzavřen, avšak dnes je nám dáván požehnaný plod, Boží dívka Marie, otevírající bránu ráje všem!

Předpovězená Královna veškerenstva, sídlo Boha, určena za božský příbytek věčně jsoucí bytnosti, vyšla dnes z neplodného lůna slavné *Anny*. Skrze ni bylo odstaveno hanebné peklo a Eva, matka všech živých, je uvedena do života věčného. K Panně Marii volejme, jak se náleží: „Požehnaná jsi mezi ženami a požehnaný je plod života tvého!“

»**Sláva...**« **»I nyní...**« *(Hlas 8.) Od patriarchy Sergia*

Ve významný den našeho svátku zahrajme na duchovní lyru. Neboť dnes se narodila z rodu Davidova Matka života, aby zaplašila tmu, obnovila Adama, povolala Evu, stala se pramenem nehynoucnosti a zmarem zhouby. Skrze ni jsme zbožštěni i my a zproštěni smrti. Volejme tedy, věřící, k ní s Gabrielem: „Raduj se, blagodati plná, Pán s tebou, jenž nám skrze tebe dává milost velikou!“

Litijní ektenie

Stichiry na stichovně

(Hlas 4.) Od patriarchy Germana

Ze spravedlivých Jáchyma i *Anny* zazářila nám radost celého světa, všemi opěvovaná Panna. Pro ryzí čistotu svou stává se odušev-

něným chrámem Božím a jediná je pravou Bohorodicí. Na její přimluvy, Kriste Bože, sešli svému světu pokoj a našim duším milost velikou!

Slyš, dcero, pohleď, a nakloň ucho své! (Ž 44,11)

Jak anděl předpověděl, urodili dnes spravedliví Jáchym i Anna nejčistší plod – nebe, Boží trůn a sídlo čistoty, tebe, Panno, která zvěstuješ radost celému světu a jsi prostřednicí u *Krista*, Života našeho, snímáš kletbu a *místo ní* přinášíš požehnání. Proto *v den svátku* svého narození, Panno, Bohem povoláná, vypros světu pokoj a našim duším milost velikou!

Bohatí z lidu prositi budou před tváří tvou. (Ž 44,13)

Ať radostně dnes zatleská rukama *dříve* bezdětná neplodná *Anna*, ať všechno pozemské *září štěstím*, ať králové jásají a kněží ať se při žehnání radují, celý svět ať slaví svátek! Neboť hle, královna a neposkvrněná nevěsta Otcova vyrašila z kořene Jesse. Již nerodí ženy děti v zármutku, neboť vypučela radost a Život kypí všemu lidstvu na světě. Již nejsou odmítány Jáchymovy dary, neboť pláč Anny mění se v radost, když říká: „Veselte se se mnou, všichni vyvolení Israelité, neboť hle, Pán mi dal oduševnělý palác své božské slávy, aby šťastni byli všichni, k radosti a ke spáse duší našich!“

»Sláva...« »I nyní...« *Od patriarchy Sergia*

Pojďte, všichni věřící, a pospěšme k Panně! Neboť hle, narodila se ta, která ještě *dříve*, než byla v lůně, už byla předem vyhlédnuta za matku Boha našeho. Ona je nádobou panenství, žezlem Áronovým, jež vyrašilo z kořene Jesse, předmětem hlásání proroků a výhonkem spravedlivých Jáchyma i Anny. Narodila se, a svět se tím obnovuje. Narodila se, a církev se halí do její krásy. Ona je chrámem svatým, *připraveným* k přijetí Boha, nádobou panenskou, královskou *svatební* komnatou, v níž koná se neslýchaný div nepochopitelného spojení obou přirozeností *Božské s lidskou*, které se setkaly v Kristu, – naprosté tajemství. Jemu se klaníme a narození zcela neposkvrněné Panny velebíme.

Nyní propouštíš...

Tropar po Otčenáši (hlas 4.) *Při požehnání chlebů*

Narození tvé, Bohorodice, Panno, radost zvěstovalo celému světu. Neboť z tebe vysvitlo Slunce spravedlnosti, Kristus Bůh náš, jenž zničil kletbu, dal nám požehnání a zmařiv smrt, daroval nám život věčný. (Třikrát)

Požehnání pěti chlebů
Závěrečné propuštění
Mnoholetí

Z jitřní**Kondak** (4. hlas)

Narozením tvým svatým, Přechistá, byli Jáchym i Anna vysvobozeni z pohany bezdětnosti. Adam s Evou tím osvobozeni byli ze smrtelného porušení. Slaví je i lid tvůj, zbavený odsouzení za hříchy, a volá k tobě: Neplodná rodí Bohorodici a živitelku Života našeho.

Na liturgii

Blahoslavenství nebo (dle volby představeného) antifony svátku:

Antifona 1.

Rozpomeň se, Hospodine, na Davida a veškerou jeho mírnost. (Ž 131,1)

Na přímluvy Bohorodice, Spasiteli, spasiž nás!

Hle, slyšeli jsme, že je v Efratě, našli jsme jej na planinách doubrav. (Ž 131,6)

Na přímluvy Bohorodice, Spasiteli, spasiž nás!

Slavné věci říkají se o tobě, Město Boží. (Ž 86,3)

Na přímluvy Bohorodice, Spasiteli, spasiž nás!

Bůh je uprostřed něho a nic jím neotřese. (Ž 45,6)

»Sláva...« I nyní... Na přímluvy Bohorodice, Spasiteli, spasiž nás!

Antifona 2.

Přísahal Hospodin Davidu v pravdě své a nevezme to zpět. (Ž 131,11)

Spasiž nás, Synu Boží, ve svatých podivuhodný, zpívající tobě: Alleluja.

Toho, kdo vzejde z beder tvých, dosadím na tvůj trůn. (Ž 131,11)

Spasiž nás, Synu Boží, ve svatých podivuhodný, zpívající tobě: Alleluja.
Zde dám vypučet rohu Davidovu; připravil jsem svíci pomazanému svému. (Ž 131,17)

Spasiž nás, Synu Boží, ve svatých podivuhodný, zpívající tobě: Alleluja.
Neboť vyvolil si Hospodin Sión, vybral si jej za sídlo své. (Ž 131,13)

Spasiž nás, Synu Boží, ve svatých podivuhodný, zpívající tobě: Alleluja.
»Sláva... I nyní...« Jednorozený Synu...

Antifona 3.

Zde přebývati budu, neboť tady se mi zalíbilo. (Ž 131,14)

Tropar: Narození tvé, Bohorodice, Panno...

Nejvyšší posvětil příbytek svůj. (Ž 45,5)

Tropar: Narození tvé, Bohorodice, Panno...

Svatý jest chrám tvůj a podivuhodný ve spravedlnosti. (Ž 64,5)

Tropar: Narození tvé, Bohorodice, Panno...

Svátost a nádhera jsou ve svatyni jeho. (Ž 95,6)

Tropar: Narození tvé, Bohorodice, Panno...

Po malém vchodu

Pojďte, pokloňme se a padněme před Kristem. Spasiž nás, Synu Boží, na přímluvy Bohorodice, zpívající tobě: Alleluja.

Tropar svátku. »Sláva... I nyní...« Kondak svátku.

Prokimen – píseň Bohorodice (hlas 3.):

Velebí duše má Hospodina, **I** a duch můj zaplesal v Bohu, Spasiteli mém.

Verš: Že shlédł na ponížení služebnice své; od této chvíle blahoslaviti mne budou všechna pokolení. (Luk 1,46—48)

Apoštol: Filip 2,5—11

Alleluja (hlas 8.):

Verš 1.: Slyš, dcero, pohleď, a nakloň ucho své! (Ž 44,11)

Verš 2.: Bohatí z lidu prositi budou před tváří tvou. (Ž 44,13)

Evangelium: Luk 10,38—42, 11,27—28

Místo »Jest vpravdě důstojno« irmos:

Velebiž, duše má, Pannu Marii rodící se z neplodné *Anny*. Cizí je mat-

kám panenství a není pannám vlastní rození dítě. Na tobě však, Bohorodice, stalo se obojí. Proto tě každé plémě lidské neustále velebí.
(Až do opuštění svátku, včetně přípěvu)

Ke svatému přijímání:

Kalich spasení vezmu a jméno Páně vzývati budu. Alleluja. (Ž 115,4)

(Rozšířený zpěv k přijímání viz v notáři.) Při stolování hojná útěcha

1.) Případne-li tento svátek na neděli, je postup večerní tento:

Obyčejná kathisma.

Hospodine k tobě volám – na 10: nedělní 3, východní (Anatoliova) 1, svátečních 6.

Sláva I nyní: z oktoichu panujícího hlasu (dogmatik)

Vchod. Prokimen dne. Čtení sváteční.

Na litiji: sváteční. Sláva I nyní: sváteční.

Na stichovně: nedělní. Sláva I nyní: sváteční.

Tropary při požehnání chlebů: tropar svátku (3 ×)

Na liturgii:

Blahoslavenství

Při malém vchodu – tropary: nedělní, svátku. Poté kondaky: Sláva: nedělní, I nyní: svátku.

Prokimen, apoštol, alleluja a evangelium – nejprve nedělní před

Povýšením, pak svátku (prokimen z panujícího hlasu se nebere).

Ke svatému přijímání: Chvalte Hospodina s nebes... A svátku: Kalich spasení...

2.) Případne-li posvátek na neděli, je postup večerní tento:

Hospodine k tobě volám – na 10: nedělní 3, východní (Anatoliova) 1, sváteční 3, ke světcí z mineje 3. Sláva: sváteční nebo světce, I nyní: 1. bohorodičen hlasu (tj. dogmatik)

Vchod. Prokimen dne. Ektenie.

Na litiji: sváteční ze stichir na stichovně. Sláva I nyní: sváteční.

Na stichovně: nedělní. Sláva: k světcí (je-li) a není-li, pak: Sláva I nyní: sváteční.

Tropary při požehnání chlebů: Bohorodice, Panno... (2 ×) a sváteční tropar (1 ×). Čtení ze skut. ap.

Na liturgii:

Blahoslavenství

Při malém vchodu – tropary: nedělní, svátku, světcí chrámu a svatého (je-li). Poté kondaky: nedělní, světcí chrámu, Sláva: svatého (je-li; není-li, pak: Sláva: světcí chrámu), I nyní: svátku.

Prokimen, apoštol, alleluja a evangelium – nejprve nedělní před Povýšením, pak svatému.

Ke svatému přijímání: Chvalte Hospodina s nebes... A světci (je-li; není-li, pak svátku: Kalich spasení...)

9. září

Svatých spravedlivých bohorodičů Jáchyma i Anny Svatého mučedníka Severiána († 320)

Stichiry na »Hospodine, k tobě volám«

(Hlas 1.) Sváteční

Jáchym i Anna slaví, neboť zrodili počátek naší spásy, jedinou Bohorodici. S nimi pak dnes oslavujeme svátek i my a velebíme čistou Pannu, vyrašivší z dávného kořene Jesse.

Dívka a čistá Bohorodice, jež *v sobě* umístila Boha, chlouba proroků, dcera Davidova, narodila se dnes Jáchymu a čisté Anně, a jejím zrozením zahlazena je kletba Adamova, kterou jsme na sobě nesli.

Země dříve neplodná, nyní porodila pole úrodné, a vydavši z neplodného lůna svatý plod, živí ho mlékem. Bázeň vzbuzující zázrak! Živitelka našeho Života, která přijme do lůna chléb nebeský, je nyní živena mlékem z prsou *Anny*.

(Hlas 4.) K světcům

Pojďte nyní, ó milovníci svátku, a v písních jásejme! Oslavujme svátek s vírou a ctíme památku ctihodné dvojice Jáchyma i Anny, neboť nám zrodili Boží Matku a čistou Pannu. Proto byli vzati z častosti *tohoto hynoucího světa* do nepomíjejících příbytků věčného života, kde prosí, abychom došli spásy.

Všechno tvorstvo se dnes zvesela ozdobilo, všemi opěvovaná Bohorodice, a jednomyslně světí výroční vzpomínku tvých rodičů a oslavuje podivuhodného Jáchyma spolu s Annou, neboť *tito* zprostředkovatelé radosti vydali tebe, velkou nadějí, světlem zářící živitelku našeho Života.

Anna je dnes naplněna radostí, její duch tančí, a v radosti se veselí, že se splnila letitá touha její po dítěti. Vždyť vypučel z ní božský plod zaslíbení a požehnání, zcela neposkvrněná Maria, jež pak porodila Boha našeho a vysvitlo z ní Slunce těm, kdo spali v temnotách.

»Sláva... I nyní...« (Hlas 5.)

Ó blahoslavená dvojice! Vy jste vynikli nad všechny rodiče, vždyť jste vydali tu, která je nad veškerým ostatním stvořením! Vskutku blahoslavený jsi, Jáchyme, když stal ses rodičem takové dívky! Požehnané je tvé lůno, Anno, neboť jsi vydala matku našeho Života. Požehnaná prsa, jejichž mlékem jsi kojila živitelku Toho, který žíví vše, co dýchá! Modlíme se k vám, všemi velebení *bohorodiče*, proste ho, aby se smiloval nad dušemi našimi!

V pátek večer: Sláva: sváteční; I nyní: 1. bohorodičen hlasu.

Stichiry na stichovně

(Hlas 2.)

Anna rozmýšlející o pravdě, když viděla kdysi na stromě ptačí hnízdo, vzpomněla na svou bezdětnost a zvolala: „Běda mně, Pane, Pane! Mne hříšnou, jedinou jsi ochudil o svůj dar plodnosti.“ Tehdy člověka milující Bůh dal jí plod, Pannu, nejctěnější ze všeho stvoření.

Slyš, dcero, pohleď, a nakloň ucho své! (Ž 44,11)

Vskutku bohomoudrá Anna, poznavši, že je neplodná a zůstane bezdětná, dlouho se trápila, a proto v modlitbách volala k Bohu: „Rozvaž pouta žalu i neplodnosti, ať zrodím tu, která má zrodit tebe, svaté *Boží* Slovo, dle daru tvého, Vládce, Krista, Dárce života. A tak porodí všemu lidstvu tebe, Spasitele.“

Bohatí z lidu prositi budou před tváří tvou. (Ž 44,13)

Vládce a Bůh vpravdě vyslyšel modlitbu tvou, jako kdysi Sáru. Vždyť uslyšela jsi hlas anděla, jenž ti zvěstoval radost: „Porodíš Boží Matku.“ Zvolala jsi hned s veselou duší: „Vládce a Pane, můj Bože a Tvůrce! Vpravdě jsi mne zbavil pohanění narozením ustavičné Panny!“

»Sláva... I nyní...« (Hlas 8.)

Svatí manželé a svatá rodina, Jáchym i Anna, kteří vydali neplodného lůna žezlo – svatou Bohorodici, z níž se zaskvěla světu spása – Kristus Bůh, odebrali se do nebeských příbytků, kde se radují s dcerou svou, nejčistší Pannou i s anděly, a modlí se za svět. I my, na jejich svátek shromáždění, zbožně s nimi pějme a říkejme: „Vy, kteří jste byli skrze božskou dívku, nejčistší Marii, nazváni prarodiči Krista, proste za duše naše!“

Tropar po Otčenáši (hlas 2.)

Oslavujete památku spravedlivých tvých rodičů, Pane, skrze ně prosíme tebe: „Spasiž duše naše!“

Anebo (*hlas 1.*):

Jáchym i Anna, kteří v Zákoně blahodati spravedliví byli, zrodili nám Bohem dané dítě. Proto dnes božská církev slaví světlý svátek a s veselím oslavuje jejich úctyhodnou památku a velebí Boha, který nám v domě Davidově pozdvihl korouhev spásy.

»Sláva... I nyní...« (Hlas 4.) (*Tropar svátku*)

Narození tvé, Bohorodice, Panno...

Závěrečné propuštění

Z jitřní:

Kondak (hlas 2. – stichirový)

Raduje se nyní Anna, neboť se zbavila pout neplodnosti. Kojí dnes přečistou *Pannu*, pozváni jsou všichni opěvovat dítě darované lidem z jejího lůna, jedinou Matku, která nepoznala muže.

Na liturgii

Blahoslavenství

Prokimen:Čestná před Hospodinem **I** jest smrt svatých jeho.

Verš: Čím odplatím se Hospodinu za všechno, co mi prokázal?

Apoštol: Gal 4,22—31**Alleluja:**

Verš 1.: Blažený muž, jenž se bojí Hospodina.

Verš 2.: Mocné na zemi bude potomstvo jeho.

Evangelium: Luk 8,16—21**Ke svatému přijímání:** V paměti věčné bude spravedlivý, pověsti špatné nemusí se bát. (Ž 111,6—7)**13. září****Památka obnovení svatého chrámu Vzkříšení Krista
a našeho Boha (335)****Předsvátek pozdvihování uctívaného a oživujícího Kříže
Svatého světitele mučedníka setníka Kornelia (1. stol.)**

Obvyklá kathisma

Stichiry na »Hospodine, k tobě volám« — na 6*(Hlas 6.) K Obnovení*

Když i Starý zákon pokládal za dobré uctívat *památku* obnovení *Hospodinova chrámu*, tím spíše je nutné obnovením uctívati nové *památky na Pána*. Neboť jak řekl Izaiáš, obnovují se ostrovy *přivádějící* k Bohu, pod nimiž je nyní třeba rozumět chrámy národy zbudované, které jsou Bohem utvrzeny. Proto i my duchovně oslavujme dnešní *památku* obnovení.

Odložte, bratři, starého člověka a obnovte se, žijte novým životem, držte na uzdě vše, z čeho pochází smrt. Kárejme všechny údy a mějme v nenávisti každé zlé sousto stromu *hříchu*. Mysleme jen na to, jak zanechat starého *způsobu života*. Takto nechť se obnovuje člověk, tím ať je uctíván *tento* den obnovení.

Od Anatolia

Kriste, předvěké Slovo! Tys postavil svou církev jako mohutný sloup, neboť jsi ji založil na skále víry. Proto zůstává nepohnutou na věky, poněvadž má tebe, který ses stal kvůli ní v posledních dnech neproměnitelně člověkem. Za to ti svým zpěvem děkujeme a rceme: „Ty jsi byl před věky, jsi na věky a jsi stále náš Král, sláva tobě!“

(Hlas 4.) K světcí

Slávyhodný Korneliji! Kristus shlédł na dobré skutky tvé a svatě modlitby. Posílá ti svatého anděla, aby tě celého osvětil, a předního svatého apoštola *Petra*, aby tě s celým domem obnovil *křtem* vodou a Duchem a naučil blahodatí Ducha *Svatého* tomu nejlepšimu.

Bohomoudrý Korneliji! Byv pomazán olejem kněžství, odebral ses do různých zemí hlásat spasitelné kázání, vytrhávat trní klamu a v Duchu *Svatém* zasévat do duší neklamné učení. Proto s veselím velebíme tebe jako bohumilého hierarchu a nepřemožitelného mučedníka.

Blažený, Bohem prodchnutý a moudrý Korneliji! Když nerozumní ve svých životech následovali tvé dobré způsoby, stávali se rozumnými. Když pak jsi zemřel a byl podle zákona přirozenosti uložen do hrobu, učinil jsi jej pramenem četných *zázraků*, uzdravoval nemocné a Duchem *Svatým* zaháněl duchy zla.

»**Sláva...**« *(Hlas 6.) K Obnovení. Od Jana Monacha*

Dobrý a nejmocnější Pane! Konajíce památku obnovení, oslavujeme tě jako dárce posvěcení a prosíme, abys na přímluvy slavných trpitelů, posvětil schopnosti duší našich.

»**I nyní...**« *Předsvátku*

Dnes zjevilo se dřevo *Kříže*, dnes zaniká význam pokolení židů, dnes zvítězila víra skrze blahověrné císaře. U dřeva *rajského stromu* padl Adam, před dřevem *Kříže* se třesou démoni. Nejmocnější Pane, sláva tobě!

V pátek večer se však zpívá: I nyní: 1. bohorodičen (tj. dogmatik) vládnoucího hlasu.

Malý vchod
Světlo tiché...
Prokimen dne v týdnu

Paremije

Z třetí knihy královské čtení.

Salomoun se postavil před oltář Hospodinův, před celým shromážděním Israele, vztáhl ruce své k nebi a řekl: „Hospodine, Bože israelský! Není Boha, jako jsi ty, ani nahoře na nebi ani dole na zemi. Tebe nemohou obsáhnout nebesa ani nebesa nebes, natož pak tento dům, který jsem vystavěl tvému jménu! Přece však, Hospodine, Bože Israele, shlédni na mou modlitbu a rač vyslyšeti prosbu a modlení, které vznáší služebník tvůj dnes k tobě. Ať jsou tvé oči upřeny na tento dům dnem i nocí, na toto místo, o němž jsi řekl: »Tam bude mé jméno.« Kéž vyslyšíš modlitbu, již se modlí služebník tvůj na tomto místě ať už ve dne či v noci, a nasloucháš prosbě služebníka svého i lidu tvého israelského. Za co se k tobě budou modlit na tomto místě, vyslyš v místě svého příbytku na nebesích a splň jim tyto prosby a buď jim milostiv.“ (3. / 1. Král 8,22—23, 27—30)

Z knihy Přísloví čtení.

Hospodin moudrostí založil zemi a prozřetelností nebe upevnil. Jen pomyslí, a rozevřely se propasti a oblaka rosu dští. Synu, měj to stále před očima, přidržuj se mé rady a mých myšlenek, aby byla živa duše tvá a blahodat' spočinula ti na šíji. To bude tělu tvému k uzdravení, a postaráno bude tím o kosti tvé, abys kráčel s nadějí v pokoji po všech cestách svých a neklopýtla noha tvá. Usedneš-li, nebudeš se strachovat; až ulehneš, budeš spát sladce. Nebude tě děsit nával úzkosti, nebudeš se obávat, že přijdou útoky

bezbožníků. Vždyť Hospodin bude *s tebou* na všech tvých cestách a ochrání před pastí nohu tvou. Neodmítej dobře činiti tomu, kdo toho potřebuje, když může pomoci ruka tvá! Neříkej: „Odejdi, vrať se ráno a dám ti,“ když máš možnost učinit dobro *hned*; vždyť nevíš, co přinese zítřejší den. Nečiň zle svému druhu, jenž tě navštívil a skládá v tebe důvěru! Nelibuj si ve svárech s člověkem bez příčiny, aby ti nezpůsobil něco zlého! Nevšímej si urážek špatných lidí; a ať tě nenadchnou cesty jejich. Neboť nečistý je před Hospodinem každý přestupník zákona, takový nebude připočten ke spravedlivým. Kletba Hospodinova je v domech bezbožníků, kdežto příbytky spravedlivých jsou požehnány. Hospodin se staví proti pyšným, leč pokorným dává blahodať. (*Přisl 3,19—34*)

Z knihy Přísloví čtení.

Moudrost si zbudovala dům a vztyčila sedm sloupů. Zabíla obětovaná *dobyčcata* svá, smísila v číši své víno a prostřela tabuli. Poslala své služebníky, aby zvali hlasitým zvěstováním na pohár a volali: „Kdo jsi hloupý, uchyl se ke mně! Aby řekli těm, kdo mají málo rozumu: “Pojdte, jezte můj chléb a pijte víno, které jsem pro vás nalila!” Zanechte hlouposti a budete živi! Hleďte poznání, abyste zůstali naživu, prohlubujte své chápání!” Kdo kárá špatného, dojde pohany. Kdo domlouvá bezbožnému, poskvrní se. Obvinit bezbožného vede k úrazu. Neusvědčuj darebu, nebo tě bude nenávidět. Domlouvej moudrému a bude tě milovat. Dej moudrému příležitost a stane se moudřejším. Poučuj spravedlivého a on rozhojní své vědomosti. Počátek moudrosti je bázeň před Hospodinem a rada svatých skýtá poznání. Neboť z chápání Zákona *pocházejí* dobré myšlenky. Tímto způsobem budeš žítí dlouhou dobu a bude ti přidáno let života. (*Přisl 9,1—11*)

Stichiry na stichovně

(*Hlas 5.*) *Předsvátku*

Buď pozdraven, životodárný Kříži, zbožnosti nepřemožitelné vítězství, bráno rajská, oporo věřících, hradbo církve, skrze nějž je záhuba zničena a odstraněna, vláda smrti je smetena a my jsme se povznesli od země k nebesům! Nepřemožitelná zbrani bojovníků

proti běsům, slávo mučedníků, skutečná okraso ctihodných *mnichů*, přistave spásy, který skýtá světu milost velikou!

Vyvyšujte Hospodina, Boha našeho a klaňte se podnoží nohou jeho, neboť svaté jest! (Ž 98,5)

Buď pozdraven, neuctívanější Kříži Páně, jímž bylo lidstvo zbaveno kletby! Ty jsi vskutku znamením radosti, které při svém pozdvihování sráží nepřátele, náš pomocníku, vládo králů, sílo spravedlivých, krásu kněží; kdykoli jsi znázorňován, ukrutné zaháníš. Žezlo moci, jímž jsme *vedeni* na pastvu *zelenou*, zbrani pokoje, tebe s bázní obklopují andělé, božská slávo Kristova, jenž prokazuje světu milost velikou!

Bůh však byl králem naším už před věky, spásu vykonal ve středu země. (Ž 73,12)

Buď pozdraven, drahocenný Kříži, vůdce slepých, lékaři chorých, vzkříšení všech zemřelých, který jsi pozvednul nás, do záhuby padlé! Uctívaný Kříži, jímž byla rozdracena záhuba a rozkvetla nehybnoucnost, my, *smrtelní* pozemšťané, jím byli zbožštěni a ďábel už navždy sražen! Hledíce dnes na tebe, jak jsi pozdvihován rukama archijereje, vyvyšujeme Toho, jenž byl na tobě povznesen, a tobě se klanějíce, čerpáme v hojnosti milost velikou!

»Sláva...« (Hlas 2.) *Anatoliova. K Obnovení*

Slavíce obnovení tvého nejposvátnějšího chrámu Vzkříšení, oslavujeme tebe, Pane, který jsi jej svou nejvýše dokonalou blahodati dokonat, posvětil a vyzdobil svatými a tajemnými žertvami posvátně přinášenými od věřících. Ty jsi zde přijal z rukou služebníků svých nekrvavé a nejčistší oběti, a udělil právo očišťovat od hříchů ty, kdo oběti přinášejí, a daroval jsi milost velikou.

»I nyní...« Hlas týž. *Předsvátku*

Kříž Životodárce, božský poklad ukrytý v zemi, zjevil se na nebi zbožnému císaři *Konstantinovi* a duchovně mu ukazuje znamení vítězství nad nepřáteli. Císař pak radostně s vírou a láskou a Boží *pmocí* obrátil se ke spatřenému posvátnému znamení shůry a na

jeho naléhání byl Kříž z lůna země vynesena k osvobození světa a ke spáse duší našich.

Prekladatelova poznámka: stejná stichira je i ve službě svátku Povýšení na liti, ale v jiném překladu; středu stichiry lze totiž rozumět dvěma způsoby, proto uvádíme obě varianty.

Tropar po Otčenáši (hlas 4.) *K Obnovení*

Jako nádheru klenby nebeské ukázal jsi, Pane, dole na zemi krásu svatého příbytku slávy své. Upevni jej na věky věkův a skrze Bohorodici přijmi modlitby, jež ti v něm neustále přinášíme. Živote a vzkříšení všech!

»**Sláva...**« *K mučedníku světiteli*

Následníkem apoštolů jsi byl na stolci jejich a patřil k nim i svými způsoby, získav jejich skutky, Božskou inspiraci i jejich stupeň duchovního zření. Pročež jsi hlásal slovo Pravdy a pro víru jsi trpěl až k prolítí krve své. Světiteli mučedníku Korneliji, pros Krista Boha, aby spaseny byly duše naše.

»**I nyní...**« *Předsvátku*

Oživující Kříž tvé dobroty, jež daroval jsi nám, nehodným, přinášíme ti, Pane, s modlitbou: „Jediný lidumile, pro Bohorodici spasiž lid svůj i své město k tobě se modlící!

Závěrečné propuštění

Z jitřní

Kondak (hlas 2. – stichirový) *K Obnovení*

Obnovení ducha v srdci a nitra osvětlení daruj těm, kdo u víře konají posvátnou památku obnovení chrámu a domu tvého. Ty jsi svolil, aby jej zbudovali ke cti tvého Božského jména, Pane, jediný ve svatých oslavovaný!

Kondak (hlas 4. – stichirový)

Jako nebe plné světél se ukazuje chrám osvěcující všechny věřící. Stojíce v něm, voláme: „Upevni tento dům, Pane!“

Na liturgii

Blahoslavenství

Prokimen (hlas 4.):

Domu tvému náleží svatost, **I** Hospodine, na věky.

Verš: Hospodin kraluje, oděn jest velikolepostí.

Apoštol: Žid 3,1—4

Alleluja (hlas 2.):

Založen jest na horách svatých.

Verš 2.: Slavné věci říkají se o tobě, Město Boží. (Ž 86,3)

Evangelium: Mat 16,13—18

Ke svatému přijímání: Hospodine, zamiloval jsem si krásu domu tvého a místo přebývání slávy tvé. Alleluja. (Třikrát)

Případne-li den 13. září na neděli, odpadá služba ke Korneliji a rozhodne-li představený, zpívá se nedělní služba spojená s Obnovením a předsvátkem Povýšení takto:

Blažený muž a celá kathisma

Stichiry na „Hospodine, k tobě volám“: nedělní 3, východní (Anatoliova) 1, k obnovení 3, ke kříži 3 ze stichovny

Sláva: Obnovení chrámu

I nyní: 1. bohorodičen (tj. dogmatik) vládnoucího hlasu

Vchod. Čtení k Obnovení chrámu

Na litiji: Stichira chrámu

Hlas 1. (Ze stichir na »Chvalte«.) K Obnovení. Od Jana Monacha

Obnovuj se a obnov, nový Jeruzaléme, neboť vzešlo ti světlo a sláva Páně se nad tebou zaskvěla! Tento dům vystavěl Otec. Tento dům upevnil Syn. Tento dům obnovil Duch Svatý, který osvěcuje, upevňuje a posvěcuje duše naše.

(Hlas 4.)

Obnovují dnes chrám národové drahocennou a životodárnou krví Kristovou, která vyprýštila z nejčistšího a nehynoucího boku Boha našeho, tělo přijavšího od svaté Panny. Nuže, shromážděné sbory věřících, oslavujme Otce i Syna i Svatého Ducha, jediné Božství, udržující veškerenstvo.

Toužíce uvidět Kříž vztyčený uprostřed země, svaté žezlo, očistíme nejprve duši, osvětleme myšlenky a celí se prosvitme světlem. Ozáření pak božskou mocí, opěvujme Krista, který dává skrze své cti-hodné dřevo posvěcení těm, kdo ho s vírou vzývají a vroucně Ho opěvují.

»Sláva...« (Hlas 5.)

Slovo, jež spočíváš v náruči Otcově, obnov Svatým Duchem svým chrám zbudovaný ve jménu tvém!

»I nyní...« (Hlas 6.)

Dnes zjevilo se dřevo... (Viz stichiry na »Hospodine, k tobě volám« – dogmatik po »I nyní...«)

Stichiry na stichovně

Z osmihlasníku stichiry nedělní dle vládnoucího hlasu

»Sláva...« (Hlas 2.)

Slavíce obnovení tvého... (Viz stichiry na stichovně – po »Sláva...«)

»I nyní...«

Kříž, Životodárce, božský poklad... (Viz stichiry na stichovně – po »I nyní...«)

Požehnání chlebě:

Raduj se, Bohorodice, Panno... (2 x)

K Obnovení (1 x)

(Čtení ze Skutků apoštolských)

Na liturgii

Blahoslavenství

Vchod – tropary: nedělní, Obnovení a Kříži. Kondaky: nedělní, Sláva I nyní: k Obnovení.

Prokimen, apoštol, alleluja, evangelium nejprve nedělní a pak k Obnovení.

Ke svatému přijímání: „Chvalte Boha s nebes...“ A poté k Obnovení.

14. září

POVÝŠENÍ UCTÍVANÉHO A OŽIVUJÍCÍHO KŘÍŽE nad celým světem

Zesnutí svatého našeho otce Jana Zlatoústého, archiepiskopa města Konstantinova († 407)

V tento den se v městě Konstantinově, jakož i všude jinde, nezpívá služba k Zlatoústovi, a to právě kvůli pozdvihování uctívaného Kříže, svátku Páně, a překládá se na 13. listopad.

Pojďte, pokloňme se Králi, našemu Bohu...
Dobrořeč, duše má Hospodinu... (*Žalm 103. / 104.*)
Velká ektenie

V sobotu večer se zpívá Blažený muž a celá kathisma
V neděli večer se zpívá Blažený muž, 1. antifona
(V jiné dny se Blažený muž nezpívá)
Malá ektenie (v sobotu a neděli večer)

Stichiry na »Hospodine, k tobě volám«. Na 8

(*Hlas 6.*)

Na 8: **Z** hlubin volám k tobě, Hospodine, Hospodine, vyslyš volání mé.

Pozdvihujeme svatý Kříž, jenž káže všemu tvorstvu, aby opěvovalo nejčistší utrpení *Krista*, jenž na něm povýšen byl, neboť zahubil na něm toho, který hubil nás, mrtvé oživil, dal jim krásu a učinil hodnými života na nebesích jako milosrdný z přemíry dobroty své. Proto se radujeme, jméno jeho vyvyšujeme a krajní soucit jeho velebíme.

Na 7: **K**éž bude tvé ucho naslouchat hlasu prosby mé.

Opakuje se předchozí stichira.

Na 6: **B**udeš-li nepravosti míti na zřeteli, Hospodine, Hospodine, kdož obstojí? U tebe však je očištění.

Opakuje se předchozí stichira.

Na 5: **P**ro jméno tvé, Hospodine, čekal jsem na tebe, očekává duše má tvé slovo; doufá duše má v Hospodina.

Možíš tě předobrazil, když vztáhl ruce vzhůru, a tak přemohl tyra-na Amaleka. Uctívány Kříži, chloubu věřících, pevnosti trpitelů, okraso apoštolů, obránce spravedlivých, záchrano všech ctihodných *mnichů*. Hledíc všechno stvoření, jak jsi pozdvihován, veselí se a slavnostně oslavuje Krista, který skrze tebe spojil, co bylo rozděleno, největší svou dobrotou.

Na 4: **O**d strážce jitřní až do noci, od strážce jitřní nechť doufá Israel v Hospodina.

Opakuje se předchozí stichira.

Na 3: **N**eboť u Hospodina je milost a hojně je u něho vysvobození; on vysvobodí Israele ze všech jeho nepravostí.

Opakuje se předchozí stichira.

Na 2: **C**hvalte Hospodina všichni národové, vychvalujte ho všichni lidé!

Nejuctívanější Kříži, dnes pozdvihovaný, jehož s veselím obklopují řády andělské! Ty pozdvihuješ božským pokynem všechny, kteří byli z *ráje* vyhnáni pro krádež pokrmu *zakázaného* a tím do smrti odpadli. Proto tě my věrní s vírou srdcem i ústy líbáme a čerpající posvěcení, voláme: „Vyvyšujte Krista, nejdobrotivějšího Boha a klaňte se božskému podnoží jeho!“

Na 1: **N**eboť upevnila se jeho milost nad námi a pravda Hospodinova zůstává na věky.

Opakuje se předchozí stichira.

»Sláva...« »I nyní...« (Hlas 2.)

Pojďte, všichni národové, pokloňme se blahoslovenému dřevu *Kříže*, skrze něž se stala věčná spravedlnost. Neboť ten, který skrze dřevo *stromu* oklamal praotce Adama, byl sám *dřevem* Kříže oklamán. Je sražen a padá nesmírným pádem ten, kdo tyranií vládl nad královským stvořením. Jed hada smyt jest krví Božskou a kletba spravedlivého odsouzení zrušena jest Soudcem spravedlivým, když Spravedlivý odsouzen byl soudem nespravedlivým. Neboť dřevo se muselo léčit dřevem a utrpení nás, odsouzených, snímá se utrpením Netrpícího *Boha* na dřevě. Kriste Králi, sláva prozřetelnému tvému úmyslu s námi, jímž jsi všechny spasil jako blahý a lidumil.

Malý vchod
Světlo tiché...
Prokimen dne v týdnu

Připadne-li tento svátek na sobotu, tedy se v pátek večer vynechává prokimen soboty a zpívá se následující velký prokimen hlas 7.:

Náš Bůh je na nebesích i na zemi, **I** vše, co chce, to učiní.
Chvalte, služebníci Hospodinovi, chvalte jméno Hospodinovo!

Připadne-li tento svátek na neděli, pak se zpívá prokimen nedělní (tj. pro sobotu večer): Hospodin kraluje...

Paremije

Z knihy Východu čtení.

Když Mojžíš odvedl syny Israele od Rudého moře, vyšli na poušť Sur. Tři dny šli pouští, aniž našli vodu k pití. Když potom přišli do Mary, nemohli vodu z Mary pít, neboť byla hořká. Proto bylo nazváno to místo jménem Mara, Hořkost. Tehdy lid reptal proti Mojžíšovi. „Co máme pít?“ říkali. Mojžíš tedy volal k Hospodinu a Hospodin mu ukázal dřevo. Když jej vpustil do vody, voda se stala sladkou. Tam dal Hospodin lidu ustanovení a pravidla. A tam jej zkoušel a pravil: „Budeš-li opravdu naslouchat hlasu Hospodina, Boha svého, a činit, co se mu líbí, budeš-li pozorný k jeho přikázáním a zachovávat všechna jeho ustanovení, pak na tebe nedopustím žádnou bolest, kterou jsem dopustil na Egypt – neboť já jsem Hos-

podin, který tě uzdravuje.“ A přišli do Elimu, kde bylo dvanáct vodních pramenů a sedmdesát palmových stromů; tam se utábořili při vodách. Když vytáhli z Elimu, (v patnáctý den druhého měsíce po jejich odchodu z Egypta) přišla celá izraelská obec na poušť Sin rozkládající se mezi Elimem a Sinají. (*Exod 15,22— 16,1*)

Z knihy Přísloví čtení.

Synu, neodmítej trest Hospodinův, ani neklesej, jsi-li kárán, neboť koho miluje Hospodin, toho trestá. Bije každého syna, jehož přijímá. Blahoslavený člověk, jenž našel moudrost, a smrtelník, jenž ví, co je rozum. Neboť kupovat ji lepší jest, nežli získat poklady zlata a stříbra. Je přece vzácnější nežli drahé kamení a žádné zlo se jí nemůže postavit. Je pochopitelná všem, kdo ji milují. Vše, co bývá lidmi ceněno, je jí nedůstojné. Dlouhověkost a mnohá léta života jsou v její pravici; v její levici je bohatství a sláva. Z jejích úst vychází spravedlnost, na jazyku nosí zákon i milost. Chodí po cestách dobroty a všechny její stezky vedou k pokoji. Je stromem života všem, kdo se jí přidržují, a je pevnou oporou těm, kdo ji ctí jako *dar od Hospodina*. (*Přís 3,11—18*)

Z Izaiášova proroctví čtení.

Tak praví Hospodin: Tvé brány, Jeruzaléme, budou otevřené stále dnem i nocí a nebudou se zavírat, aby k tobě přišlo bohatství pohanů a přivedeni byli jejich králové. Neboť národy a králové, kteří by ti nesloužili, zahynou. Takové národy budou ohavnostmi svými zpuštěny. Přejde k tobě sláva Libanonu – cypřiš, jedle a cedr, aby proslavila svaté místo mé; oslavím *tak* místo nohou svých. A dostaví se k tobě s bázní i synové těch, kdož tebou pohrdali a utlačovali tě, a budou se klanět šlépějím nohou tvých všichni, jež trápili tebe, a budeš nazváno městem Hospodinovým, Sion svatého Israelova. Za to, že jsi bylo opuštěno, nenáviděno a nebylo, kdo by ti pomohl, postavím tě do věčné radosti, do veselí na všechna pokolení. Budeš sát mléko národů a pojídat bohatství králů a poznáš, že já jsem Hospodin, který tě spasil, Bůh Israelův, který tě vysvobodil. (*Isai 60,11—16*)

Litijní stichiry

(Hlas 1.) *Od Andreje Jerusalemského*

Dnes vskutku došla naplnění svatě hlásaná slova Davidova, neboť hle, zjevně se klaníme podnoží tvých nejcistších nohou a v naději, že zastínění budeme křídly tvými, Nejslitovnější Pane; voláme k tobě: „Nechť zračí se na nás světlo tváře tvé a povznesena je korouhev pravoslavného lidu tvého pozdvihováním uctívaného Kříže tvého, Kriste, mnohomilostivý!“

Dřevo stromu života věčného na místě popravném zasazené, na němž ve středu země dokonal spásu předvěčný Král, je pozdvihováno dnes k posvěcení *všech* světových stran a dům Vzkříšení se obnovuje. Radují se andělé na nebi, veselí se lidé na zemi a hlasitě volají s Davidem: „Vyvyšujte Hospodina, Boha našeho a klaňte se podnoží nohou jeho, neboť svatě jest a skýtá světu milost velikou!“

Patriarcha Jákob předobrazil Kříž tvůj, Kriste, když uděloval synům požehnání a překřížil *při tom* ruce vkládané na hlavy jejich. Tento Kříž dnes povyšujete, Spasiteli, voláme: „Dopřej vítězství Krista milujícímu králi, jako udělil jsi přemožení nepřátel Konstantinu!“

(Hlas 2.) *Od Theofana Popsaného, episkopa nicejského*

Kříž Životodárce, božský poklad ukrytý v zemi, zjevil se na nebi zbožnému císaři *Konstantinovi* a jako rozumu pochopitelné písmo ukazuje se mu tím znamením vítězství nad nepřáteli. Císař pak radostně nechal s vírou a láskou Kristův Kříž posvátně pozdvihnout do výše, aby jej všichni uzřeli. Horlivostí jeho byl totiž Kříž vynesena z lůna země k osvobození světa a ke spáse duší našich.

Od Kypriana Studity

Překřížené ruce patriarchy Jáкова při žehnání dětí předobrazily mocné znamení Kříže tvého. Třímajíce Kříž jako ochránce neprekonatelného, mocně odháníme pluky démonů, pýchu Beliála tím kořící, přemáháme všehubící sílu nenávistného Amaleka. Kříž, jenž nyní se zbožnými myšlenkami pozdvihujeme, přinášíme tvé dobrotě pro očistění hříchů a mnohohlasně voláme: „Pane, který jsi přijal

tělo z Panny, smiluj se a slituj, Blahý, nad stvořením, jež jsi rukama svýma moudře učinil!“

Od Lva VI. Moudrého, vladaře

Ty jsi moje mocná záštita, ze tří částí složený Kříži Kristův! Posvěť mě svou mocí, abych tě s vírou i láskou uctíval a oslavoval!

(Hlas 4.)

Tleskejme dnes při písniích nad slavností s veselou tváří a jazykem zvučně zvolajme: „Křiste, kvůli nám ses nechal soudit, poplivat a bít; v šarlat ses oděl a vystoupil až na Kříž. Slunce a měsíc to spatřivše, zahalily své světlo, země se strachem otřásla a chrámová opona se ve dvě roztrhla.“ Nyní učin i pro nás drahocenný Kříž svůj opatrovníkem, ochráncem a zapuditelem démonů, abychom všichni, líbající jej, volali k němu: „Zachraň nás, Kříži, mocí svou! Osvěť nás světlem svým! Posilni nás, vzácný Kříži, při svém pozdvihování, neboť jsi nám byl darován jako světlo a záchrana duší našich!“

Od Anatolia

Hvězdami jasně zářící obraz *tvůj*, Kříži, předobrazil vítězné zdolání *neprátele* zbožnému velikému císaři. Když tě pak jeho matka Helena nalezla, přičinila se, aby tě svět spatřil. Tebe dnes pozdvihující, zástupy věřících volají: „Osvěť nás světlem svým, Kříži životonosný! Posvěť nás silou svou, Kříži nejtěnější, a upevni nás pozdvihováním svým, Kříži *svatý*, povznášený proti dorážení nepřátele!“

»**Sláva...**« »**I nyní...**« Hlas týž. *Od Anatolia*

Mojžíš předobrazil působení posvátného Kříže *tvého*, Křiste, porazil protivníka Amaleka na Sinajské poušti. Když totiž rozpráhl ruce, učiniv tím podobu Kříže, *jeho* lid dostal sílu. Nyní se však na nás naplnil průběh této události. Dnes je Kříž pozdvihován a démoni prchají. Dnes je všechno tvorstvo ze zhouby vysvobozeno, neboť díky Kříži nám vysvitly *blahodátne* dary. Proto se všichni radujeme, padáme před tebou a rceme: „Veliká jsou díla tvá, Pane, sláva tobě!“

Litijní ektenie

Stichiry na stichovně

(Hlas 5.)

Buď pozdraven, životonosný Kříži, zbožnosti nepřekonatelné vítězství, bráno ráje, oporo věřících, hradbo církve! Tebou byla zhoubu potřena a kletba zahlazena, smeteno panství smrti a my povznesli se od země k nebesům! Nepřemožitelná zbrani bojovníků proti démonům, slávo mučedníků, vpravdě okraso ctihodných *mnichů*, přistave spásy, jenž skýtá světu milost velikou!

Vyvyšujte Hospodina, Boha našeho a klaňte se podnoží nohou jeho, neboť svaté jest! (Ž 98,5)

Buď pozdraven, nejuctívanější Kříži Páně, jímž bylo lidstvo zbaveno kletby! Ty jsi vskutku znamením radosti, které při svém pozdvihování sraží nepřátele, náš pomocníku, vládo králů, sílo spravedlivých, krásu kněží; kdykoli jsi znázorňován, hrozivé *útočníky* zaháníš. Žezlo moci, jímž jsme *vedeni* na pastvu *zelenou*, zbrani pokoje, tebe s bázní obklopují andělé, Božská slávo Krista, jenž prokazuje světu milost velikou!

Bůh však byl králem naším už před věky, spásu vykonal ve středu země. (Ž 73,12)

Buď pozdraven, drahocenný Kříži, vůdce slepých, lékaři chorých, vzkříšení všech zemřelých, který jsi pozvedl nás, do záhuby padlé! Uctívaný Kříži, jímž byla rozdrcena záhuba a rozkvetla nehynoucnost, my *smrtelní* pozemšťané jím byli zbožštěni a ďábel už navždy sražen! Hledíce dnes na tebe, jak jsi pozdvihován rukama archiereje, vyvyšujeme Toho, jenž byl na tobě povznesen, a tobě se klanějíce, čerpáme v hojnosti milost velikou!

»Sláva...« »I nyní...« (Hlas 8.) Od Jana Monacha (Jana Damašského)

Tomu, co Mojžíš kdysi svým tělem předobrazil, Amaleka tím srazil a zvítězil, a čemu David pěvec velel se klaněti, nazýváje to podnožím tvým, drahocennému Kříži tvému, Kriste Bože, my hříšní se dnes klaníme. Nehodnými ústy opěvujeme tebe, jenž dal ses na něj

dobrovolně přibít, a prosíme: „Pane, učiň nás spolu s lotrem *po pravici* hodnými svého království!“

Nyní propouštíš...

Tropar po Otčenáši (hlas 1.) *Při požehnání chlebů*

Spasiž, Pane, lid svůj a požehnej dědictví svému! Vítězství daruj nad nepřáteli křesťanům pravoslavným a ochraňuj věrné své Křížem svým. (Třikrát)

Původní verze troparu, jak se zpívá v Řecku (a zpívala se dříve i u Slovanů):

Spasiž, Pane, lid svůj a požehnej dědictví svému! Vítězství daruj nad barbary králům blahověrným a ochraňuj národ svůj Křížem svým.

Požehnání pěti chlebů
Závěrečné propuštění
Mnoholetí

Obřad vynášení a pozdvihování svatého Kříže

Při večerní se připravuje Kříž na podnose s květy (nebo bazalkou) na žertveníku. Po Otčenáši se přenáší na svatý prestol, kam se klade místo Evangeliáře.

Koná se na jitřní nebo před liturgií. Vynáší-li se Kříž před liturgií bez jitřní, začíná kněz obřad vynášení: „Blahosloven Bůh náš...“ A hned okuřuje.

Průběh obřadu vynášení svatého Kříže (stručně). Kněz je na vynášení Kříže oblečen do plného bohoslužebného odění. Před vynášením okuřuje Kříž na prestolu (třikrát kolem). Zpívá se velké slavosloví (GS str. 428/359; trojsvatou píseň zpívat pomalu). Ke konci při trojsvatém se otevírají svaté dveře a kněz se třikrát pokloní před Křížem, políbí jej, vezmě oběma rukama a nese jej kolem prestolu a vynáší severními vrátky k tetrapodu na střed chrámu (před ním má jít svíce a kadidlo). Zpívá se stále trojsvatá píseň. Před tetrapodem, čelem k východu, naproti otevřeným svatým dveřím se zastaví: „Velemoudrost, povznesme se!“ Poté se spouští na kolena (jde-li to), ukládá Kříž na tetrapod a hned třikrát kolem okuřuje (při tom zpěváci třikrát zpívají tropar Kříži: „Spasiž, Pane, lid svůj...“ Následně kněz třikrát zpívá: „Kříži tvému klaníme se...“ A zpěváci pokaždé opakují. Všichni se při tom klanějí. Pak všichni postupně políbí Kříž a při tom se zpívají níže uvedené stichiry.

Po okuřování vneseného svatého Kříže (ještě před klaněním) se může konat **obřad pozdvihování** (není nutno činit v každém chrámu). Koná se

v takovém případě patero pozdvižení – nejprve na východ a ke každé straně světa jedno a poté znovu k východu. (Diákon nebo kněz praví při každém pozdvižení příslušnou modlitbu; mohou to být prosby vzaté z vroucí ektenie nebo se zvolá jen: „Rceme všichni!“). Věřící při každém pozdvihování rychle zpívají stokrát „Hospodi, pomiluj“ (Kyrie, eleison) – tempo zpěvu velice svižné. Pak se kněz otočí k další světové straně a opět se koná to samé, a opět věřící rychle zpívají stokrát „Hospodi, pomiluj“. Nakonec: »Sláva...« »I nyní...« Kondak Kříži:

Jenž povznesl ses, Kriste, Bože, na Kříži dobrovolně, obdaruj slitováním svým nový lid svůj, nazývající se jménem tvým. Mocí svou zvítězit nad nepřáteli mu dej, radost pravoslavným křesťanům daruj, kteří třímají jako pomoc od tebe zbraň pokoje, znamení nepřemožitelného vítězství.

(Po pozdvihování následuje uctívání svatého Kříže: „Kříži tvému klaníme se...“)

Ke klanění svatému Kříži

Kající stichiry (zpívají se, když se věřící klanějí Kříži a kněz – pokud už neslouží liturgii – je při tom pomazává olejem z litije.)

(*Samohlasné, hlas 2.*)

Pojďte, věřící, pokloňme se oživujícímu dřevu *Kříže*, na němž dobrovolně rozprostřel ruce své Kristus, Král slávy, aby nás povznesl k prvotní blaženosti, kterou nám skrze *zapovězenou* slast ukradl nepřítel, učiniv z nás vyhnance od Boha. Pojďte, věřící, pokloňme se dřevu *Kříže*, jímž jsme učiněni hodnými rozdrtit hlavy *duchovních* nepřátel. Pojďte, všechna plemena a národy, a takto opěvujme Kříž Páně: Buď pozdraven, Kříži, naprosté vysvobození padlého Adama! Tebou se chlubí věrní králové, neboť tvojí silou mocně pokořili izmaelovské plémě! Tebe křesťané nyní s bázní líbají, Boha na tobě přibitého oslavují, volajíce: Pane, na tomto dřevu ukřižovaný, smiluj se nad námi jako Blahý a Lidumil.

(*Hlas 5.*)

Pojďte, lidé, vizte přeslavný zázrak, skloňme se před mocí Kříže. Zatímco v ráji dřevo stromu urodilo lidem smrt, toto dřevo vydává květy života, neboť má na sobě přibitého bezhříšného Pána. Z něho

všechny národy sbírají plody nehynoucnosti, a proto volejme: Ty, jenž jsi Křížem svým vymýtil smrt a nás osvobodil, sláva tobě!

Naplnil se hlas proroků tvých, Bože, Isaiáše a Davida hlásajících: „Přijdou všechny národy a pokloní se tobě, Hospodine.“ Neboť hle, dobrý Bože, na nádvořích jerusalemských – lid naplněný blahodati tvou. Ty, jenž jsi ukřižování pro nás vytrpěl a vzkříšením nás oživil, ochraňuj a spasiž nás!

(Hlas 6.)

Čtyřkonečný svět je dnes posvěcován pozdvihováním čtyřdílného Kříže tvého, Kriste, Bože náš, a spolu s tím se povznáší korouhev věrných křesťanů, aby zlámala rohy nepřátel. Veliký jsi, Hospodine, a podivuhodná jsou díla tvá; sláva tobě!

Dřevo svaté, hlasy proroků předzvěstované, jímž byl Adam zbaven dávné kletby smrti, je nyní pozdviženo. Stvoření pak spolu s tím dnes pozvedá svůj hlas a prosí u Boha hojné milosti. Jediný, v milosrdenství nezměrný Vládce, budiž očištěním naším a spasiž duše naše!

(Hlas 8.)

Dnes se naplňuje, Bože, hlas proroka tvého Mojžíše, jenž pravil: „Uvidíte život váš zavěšený před očima svýma.“ Dnes je pozdvihován Kříž a svět je osvobozen od klamu. Dnes se obnovuje Kristovo Vzkříšení a končiny země se radují. S cimbály jako David píseň ti přinášíme s hlaholem: „Vykonal si spásu uprostřed země, Bože: ukřižování jsi podstoupil a Vzkříšení učinil, jimiž jsi nás spasil, Blahý a Lidumile. Nejmocnější Pane, sláva tobě!“

Vládce všeho stvoření a Pán slávy je dnes na Kříž přibíjen a bok mu probodávají. Žluči a octa okouší Ten, který je rozkoší církve. Korunou z trní je ovinut a oděn je rouchem posměšným Ten, který pokrýl nebe oblaky. Bit je do tváře rukou smrtelníka Ten, jenž svou rukou utvořil člověka. Po zádech bičují Toho, jenž oděl nebe oblaky. Poplívání a údery přijímá, urážky a políčky strpěl. Vše snáší kvůli mně, odsouzenému, Vysvoboditel a Bůh můj, aby spasil svět od klamu jako Milosrdný.

»Sláva...« »I nyní...« (Hlas 8.)

Dnes se mohu dotknout toho, kdo je svou podstatou nedostupný. Kvůli mně trpí muka, aby mne osvobodil od utrpení. Ten, kdo dával světlo slepým, je poplíván ústy zločinců a nastavuje záda k bití, aby osvobodil zajaté. Když jej uzkřela čistá Panna a Matka viseti na Kříži, s bolestí volala: „Běda mně, Dítě mé, co jsi to učinilo? Krásný v dobrotě své nade všechny lidi, ukazuješ se jako bezdechý a nevzhledný, zbavený podoby i předchozí krásy! Běda mně, Světlo mé! Nemohu hledět na tebe, zesnulého, nitro mne bolestí pálí a strašný meč proniká srdce mé! Opěvám utrpení tvé, klaním se milosrdenství tvému, mnohotrpělivý Pane, sláva tobě!“

(Je-li to na jitřní, pak nyní následuje ektenie a propuštění. Je-li to před liturgií, začíná liturgie.)

Z jitřní

Kondak Kříží (hlas 4.)

Jenž povznesl ses, Kriste, Bože, na Kříži dobrovolně, obdaruj slitováním svým nový lid svůj nazývající se jménem tvým. Mocí svou zvítězit nad nepřáteli mu dej, radost pravoslavným křesťanům daruj, kteří třímají jako pomoc od tebe zbraň pokoje, znamení nepřemožitelného vítězství.

Na liturgii

Antifona 1. (Hlas 2.)

(Lze zpívat buď podle nápěvu GS nebo na nápěv všednodenních antifon.)

Bože, Bože můj, slyš mne, proč jsi mne opustil? (Ž 21,2)

Na přímluvy Bohorodice, Spasiteli, spasiž nás!

Vzdalují mne od spásy jména hříchů mých. (Ž 21,2)

Na přímluvy Bohorodice, Spasiteli, spasiž nás!

Bože můj, dnem i nocí k tobě volám, a neodpovídáš, – tím však nejsem zmaten. (Ž 21,3)

Na přímluvy Bohorodice, Spasiteli, spasiž nás!

Ty přece ve svatosti přebýváš – chválí tě Izrael! (Ž 21,4)

Na přímluvy Bohorodice, Spasiteli, spasiž nás!

»Sláva...« »I nyní...«

Na přímluvy Bohorodice, Spasiteli, spasiž nás!

Antifona 2. (Hlas 2.)

Což jsi nás, Bože, navždy zavrhnul? (Ž 73,1)

Synu Boží, tělem ukřižovaný, spasiž nás, zpívající tobě: Alleluja!

Vzpomeň si na společenstvo *lidu* svého, jež od dávna získal jsi sobě.
(Ž 73,2)

Synu Boží, tělem ukřižovaný, spasiž nás, zpívající tobě: Alleluja!

Lid tvůj je touto horou Sión, na níž ses usídlil. (Ž 73,2)

Synu Boží, tělem ukřižovaný, spasiž nás, zpívající tobě: Alleluja!

Bůh však, *jsoucí* Králem naším přede všemi věky, spásu uchystal ve středu země. (Ž 73,12)

Synu Boží, tělem ukřižovaný, spasiž nás, zpívající tobě: Alleluja!

»Sláva...« »I nyní...« Jednorozený Synu...

Antifona 3. (Hlas 1.)

Hospodin kraluje, ať se chvějí národy! (Ž 98,1)

Tropar Kříži: Spasiž, Pane, lid svůj a požehnej...

Hospodin kraluje, třeste se, pohané! Trůnící na cherubínech *chopil se vlády*, ať se země otrásá! (Ž 98,1)

Tropar Kříži: Spasiž, Pane, lid svůj a požehnej...

Veliký je Hospodin na Siónu, vyvýšený nad všemi lidmi. (Ž 98,2)

Tropar Kříži: Spasiž, Pane, lid svůj a požehnej...

Klaňte se Hospodinu v domě jeho svatém. (Ž 95,9)

Tropar Kříži: Spasiž, Pane, lid svůj a požehnej...

Vchod

Verš ke vchodu: Vyvyšujte Hospodina, Boha našeho, a klaňte se podnoží nohou jeho, neboť svaté jest! (Ž 98,5)

(„Pojďte, pokloňme se...“ se nezpívá; ihned následuje:)

tropar Kříži (hlas 1.): Spasiž, Pane, lid svůj a požehnej... Sláva I nyní: kondak Kříži (hlas 4.): Jenž povznesl ses, Kriste, Bože, na Kříži dobrovolně...

Místo trojsvaté písně: Kříží tvému klaníme se, ó Pane, a svaté Vzkříšení tvé slavíme. (Třikrát)

Prokimen:

Vyvyšujte Hospodina, Boha našeho, a klaňte se podnoží nohou jeho, I neboť svaté jest!

Verš: Hospodin kraluje; ať se třesou pohané! (Ž 98,5 a 1)

Apoštol: 1 Kor 1,18—24

Alleluja (hlas 1.)

Verš 1.: Rozpomeň se na obec *lidu* svého, již od dávna získal jsi sobě. (Ž 73,2)

Verš 2.: Bůh však, *jsoucí* Králem naším přede všemi věky, spásu uchystal ve středu země. (Ž 73,12)

Evangelium: Mat 27,1—2; Jan 19,6 (od pol.) —11 (do pol.), 13—20, 25—28 (do pol.), 30 (od pol.) —35 (do pol.)

Místo »Jest vpravdě důstojno«:

Velebiž, duše moje, nejposvátnější Kříž Páně.

Irmos (hlas 8.): Bohorodice, ty jsi tajemný ráj, který bez doteku dal vyrůst Kristu, jímž zasazen byl na zemi životonosný strom Kříže. Pročež nyní, při podzvihování jeho klaníce se mu, tebe velebíme.

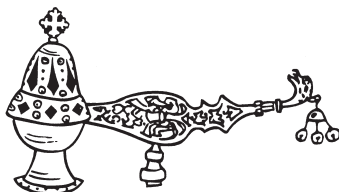
(Zpívá se do opuštění svátku)

Ke svatému přijímání:

Zračí se na nás světlo tváře tvé, Hospodine. Alleluja. (Třikrát) (Ž 4,7)

(Rozšířený zpěv s notací viz v příloze – notáři.)

Při stolování bývá k potěše bratří olej i víno a další pokrmy ovocné. Avšak žádného sýru, vejce a ryby se neodvažujeme ani dotknout.

26. září

Zesnutí (odchod) svatého apoštola a evangelisty Jana Theologa (zač. 2. stol.)

Blažený muž, 1. antifona

Stichiry na »Hospodine, k tobě volám« — na 8

(Hlas 1.)

Zřec nevýslovných zjevení, hlasatel nejvyšších Božích tajemství, syn Zebedeův, sepsal pro nás Kristovo evangelium, a tím nás naučil dobrořečiti Otcí i Synu i Svatému Duchu.

Lyra, na niž Bůh hrál nebeské písně, zapisovatel tajemství, bohomluvná ústa zpívající nádherné skladby písní. Rozehrál rty jako struny, jazyk jako smyčec a prosí, abychom byli spaseni.

Miláčku Boží! Svým hromovým hlasem jsi zvěstoval Boží Moudrost, skryté Slovo, *Krista*. Rty tvé dále zvučí a *ústa* stále volají, že „na počátku bylo Slovo“. Ty učíš každého člověka poznávati Boha.

»**Sláva...**« (Hlas 2.)

Ať vychvaluje, jak se náleží, lidský rod syna hromu, pramen božských slov, původce theologie, prvního kazatele pravdy dogmat Boží moudrosti, milovaného Jana, panice. Vždyť on skrze své evangelium neustále učí o Božím Slovu, které bylo na počátku, a ihned k tomu dodává, že Slovo je nerozlučné od Otce, a poté dí, že podstatou se rovná Otcí. Tím nám ukazuje pravoslaví svaté Trojice: *Syna*, jenž je spolutvůrce s Otcem a Světlo pravé, i Toho, jehož nám poslal, *Ducha* Dárce života. Hrozný to div, těžké to pochopit! Ten, jenž pln jest lásky *ke Kristu*, naplněn byl bohoslovím. *Jene*, pro svou slávu, čest a víru stal ses pevností čistoty naší víry, pro niž obdržíme v den soudu blaženost věčnou.

»**I nyní...**« *Bohorodičen*

Minul stín starého Zákona... (*Dogmatik – tj. 1. nedělní bohorodičen – 2. hlasu*)

Vchod. Prokimen dne

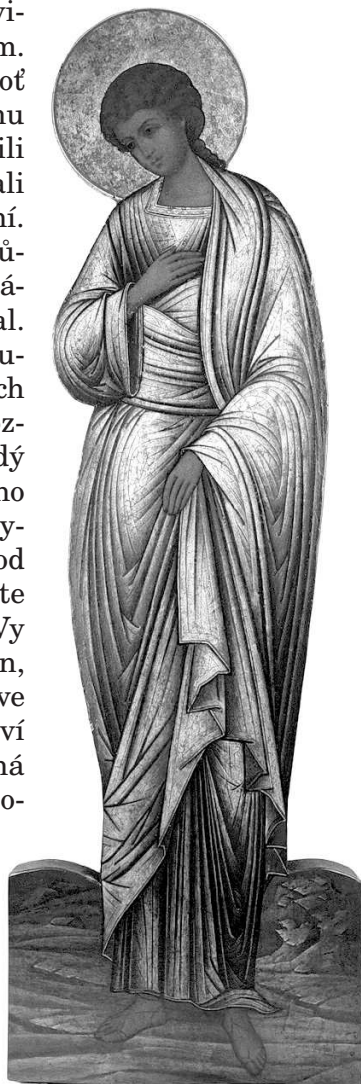
Paremije

Z prvního obecného listu Janova čtení.

Milovaní. Jestliže nás naše srdce neobviňuje, máme smělost před Bohem. A když ho prosíme, dostaneme od něho, neboť zachováváme jeho přikázání a činíme, co je mu libé. Toto pak je jeho přikázání: abychom věřili ve jméno Jeho Syna Ježíše Krista a milovali druh druhu, jelikož takové dal nám přikázání. A kdo zachovává *všechna* jeho přikázání, zůstává v Něm a On zase v něm. *Že* v nás zůstává, poznáváme podle Ducha, jehož nám dal. Milovaní, nevěřte každému duchu, ale zkoumejte duchy, jsou-li od Boha. Mnoho lživých proroků totiž vyšlo do světa. Podle tohoto rozpoznáte Ducha Božího od ducha klamu: každý duch, který vyznává Ježíše Krista přišlého v těle, je od Boha; a žádný duch, který nevyznává Ježíše Krista přišlého v těle, není od Boha, ale *je to duch* antikristův, o němž jste slyšeli, že přichází, a nyní už je ve světě. Vy jste z Boha, děti, a přemohli jste je, neboť ten, který je ve vás, větší je nežli ten, který je ve světě. Oni jsou ze světa; proto jako svět mluví a svět je poslouchá. My jsme z Boha. Kdo zná Boha, poslouchá nás; kdo není z Boha neposlouchá nás. (1. Jn 3,21—4,6)

Z prvního obecného listu Janova čtení.

Milovaní! Jestliže Bůh nás tak miloval, i my jsme povinni milovat jedni druhé. Boha nikdy nikdo neviděl. Leč milujeme-li se navzájem, Bůh v nás zůstává a jeho láska v nás došla svého naplnění. *Že*

zůstáváme v Něm a On v nás, poznáváme podle Ducha, jehož nám dal. A my jsme viděli a svědčíme, že Otec poslal Syna, Spasitele světa. Kdokoli vyzná, že Ježíš je Syn Boží, v tom přebývá Bůh a on v Bohu. My pak jsme poznali lásku, kterou Bůh k nám má, a uvěřili v ni. Bůh je láska, a kdo zůstává v lásce, v Bohu zůstává a Bůh v něm. (1. Jn 4,11—16)

Z prvního obecného listu Janova čtení.

Milovaní! Říká-li kdo, že miluje Boha, ale bratra svého nenávidí, lhářem jest. Neboť kdo nemiluje svého bratra, jehož vidí, jak by mohl milovat Boha, jehož nevidí. A toto přikázání máme od Něho, aby ten, kdo miluje Boha, miloval i svého bratra. Každý, kdo věří, že Ježíš je Kristus, narozen je z Boha; a každý, kdo miluje toho, kdo zrodil, miluje i toho, kdo se z něj narodil. Z toho víme, že milujeme Boží děti, když milujeme Boha a zachováváme jeho přikázání. V tom totiž láska k Bohu tkví, že plníme jeho přikázání; a jeho přikázání nejsou těžká. Vždyť každý, kdo se narodil z Boha, přemáhá svět. A to vítězství, které přemohlo svět, je naše víra. Kdo přemáhá svět, než jedině ten, kdo věří, že Ježíš je Syn Boží? (4,20—5,5)

Litijní stichiry

Nejprve stichira chrámu

(Hlas 1.) *K apoštolu. Od Germana*

Apoštole Jene Theologu! Z tvých úctyhodných úst plynuly řeky bohosloví, jimiž je napájena církev Boží, a klaní se pravoslavně Trojici jednobytné. Ji pros i nyní, aby upevněny a spaseny byly duše naše!

Od Andreje Pyrra

Opět nám zazářil v tento svátek sad čistoty a libovonné myro, abychom k němu volali: „Apoštole Jene, který jsi hlavou spočinul na prsou Vládce, deštěm slova skropil svět a opatroval Pannu *Marii* jako zřítelnici oka, vypros nám od Krista milost velikou!“

Učedníku Spasitelův, panici a theologu! Když byl Kristus Bůh na Kříži rozpjat, odevzdal ti jako panici Pannu a Bohorodici, abys ji chránil jako svou *vlastní* matku. Pros tedy za spásu duší našich!

Apoštole Jene, který jsi hlavu složil na prsou Krista, věrný příteli, miláčku *Svaté Trojice*, nepohnutelná oporo Efezu i Patmu a náš pomocníku! Jako očitý svědek nevýslovných tajemství jsi volal a hlásal, že předvěčné Slovo bylo na počátku u Boha a že bylo Bohem. Pros, nejblaženější Theologu, aby lidé, kteří věrně stále slaví tvou památku, zbaveni byli bezbožných nepřátel viditelných i neviditelných!

»Sláva...« (Hlas 4.)

Milovaný učedníku! Spočinuv při večeři Páně *hlavou svou* na prsou učitele Krista, poznal jsi *na srdci jeho* nevyslovitelné a hřímal *pak* všem nebeskou zvěst: „Na počátku bylo Slovo, Slovo bylo u Boha a Bůh byl to Slovo, pravé Světlo, které osvětluje každého člověka přicházejícího na svět, Kristus Bůh a Spasitel duší našich.“

»I nyní...« Bohorodičen

Bůh Syn, oslavovaný cherubíny na výsostech s Otcem i Duchem, chtěje obnovit prvstvořené *Adama*, sám sebe celého nevypravitelně *k člověku* snížil, když se ve tvém lůně *usídlil*, všemi opěvaná Bohorodice. Z tebe vysvitl a Božstvím ozářil celý svět, vysvobodiv nás z bláznovství modlářství, v sobě zbožštil lidství a pozvedl je na nebesa Kristus Bůh, Spasitel duší našich.

Litijní ektenie

Stichiry na stichovně

(Hlas 4.)

O Synu Nejvyššího jsi ve své theologii učil, že je spoluvěčný a jednobytný s Otcem, neměnicí se Světlo ze světla; je obrazem Osoby toho, kdo jej rodí, bez vášně a mimo čas z Otce vysvitnuv. Milovaný *učedníku*, hlásal jsi světu tohoto Pána a spolutvůrce všech věků, který světlo ze tmy vyvedl, Krista Boha našeho; Jeho pros, aby spasil a osvětil duše naše!

Po celé zemi se rozléhá zvěst jejich a do všech končin světa slova jejich.

Světlo Utěšitele přijav a byv jím osvícen, theologii jsi *o Duchu Sva-*

tém učil, že z Otce vychází a skrze Syna se lidstvu zjevuje. Hlásal jsi všem, *učedníku* milovaný, že *Duch* je stejné cti, na témže trůně, jednobytný s bezpočátečním Otcem a Božím Slovem. Proto tě v písních uctíváme jako svatou pevnost víry, kterou svými přímluvami k Pánu zachovej neochvějnou.

Nebesa vypravují slávu Boží a díla rukou Jeho hlásá obloha.

Vzlétnuv *jako orel* do výšin bohosloví, naučil ses nevýslovným Božím tajemstvím: o jednobytném Božství, o jeho jediné slávě království a panování. O třech vždy rozdílných *Božích* Osobách, nerozdělených v jejich *Božské* podstatě, sjednocených v neslité Božské jednotě. Takto jsi, theologu, oslavoval a hlásal nerozdílnou Trojici, kterou pros za spásu a osvětlení duší našich!

»**Sláva...**« (Hlas 6.) *Od Jana Monacha*

Apoštolé Kristův, evangelisto, theologu! Zasněženě do nevýslovných tajemství, *jako syn hromu* hřímal jsi nám učení Moudrosti, jaké dosud nebylo slýcháno. Vyložil jsi věřícím, že *Boží Syn* byl na počátku, a odmítl jsi, že *by někdy bylo, když Syna* nebylo; tím jsi zavrhł slova heretiků. Spočinul jsi na prsou *Pána*, stav se jeho milovaným přítelem jako velehlasný Izaiáš a bohavidoucí Mojžíš. Maje smělost před Bohem, vroucně pros za duše naše!

»**I nyní...**« Bohorodičen

Stvořitel a Vysvoboditel můj... (*Nedělní bohorodičen po stichirách na stichovně 6. hlasu*)

Tropar po Otčenáši (hlas 2.) *Na požehnání chlebě*

Apoštolé Krista Boha milovaný! Pospěš vysvobodit ty, kteří nemají žádnou omluvu. Přijmi lid sklánějící se před tebou, ty, jenž jsi sklonil *hlavu svou* na prsa *Pána Ježíše*, a byl jsi jím přijat. Jeho pros, theologu, aby rozptýlil mlhu padlou na národy, a nám vypros pokoj a hojné milosrdenství! (*Dvakrát*)

Raduj se, Bohorodice, Panno... (1 ×)

Závěrečné propuštění
Čtení ze Skutků apoštolských

Zjitřní

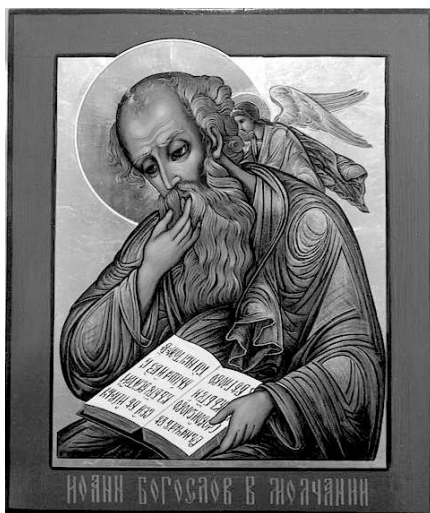
Kondak (hlas 2.)

Vznešenost tvou, Jene, panici, kdo vypoví? Roníš zázraky a plynou z tebe uzdravení. Prosíš za duše naše, neboť jsi theolog a přítel Kristův.

Na liturgii

Blahoslavenství

Po vchodu tropar chrámu Kristova svátku či svátku Bohorodice a pak apoštolu Janu (je-li chrám zasvěcen světci, jeho tropar ani kondak se nezpívají). Pak kondaky – Sláva: kondak apoštolu. I nyní: chrámu Bohorodice (není-li to v chrámu zasvěceném svátku Bohorodice, tak po I nyní: chrámu Kristovu. Není-li chrám zasvěcen ani svátku Kristovu ani svátku Bohorodice, zpívá se vše takto – tropar apoštolu Janu, Sláva: kondak apoštolu, I nyní: Nezahanbitelná zastánkyně křesťanů...

Prokimen (hlas 8.):

Po celé zemi se rozléhá zvěst jejich **I** a do všech končin světa slova jejich.

Verš: Nebesa vypravují slávu Boží a díla rukou jeho hlásá obloha.

Apoštol: 1. Janův 4,12—19

Alleluja (hlas 1.):

Verš 1.: Vypravují nebesa o divech tvých.

Verš 2.: Bůh je oslavován na radě svatých.

Evangelium: Jan 19,25—27 a 21,24—25

Ke svatému přijímání: Po celé zemi se rozléhá zvěst jejich a do všech končin světa slova jejich.

*Rozšířená svátková minea pro září – díl I. [pro měsíc IX.]
Korekturní výtisk. Ji. 2/2011 — v. 0,61*